

✽ وەرگېرانانو مهدي عبدالوېلا ✽

ئه م کتیبه له لایه ن چه نالی kteb_khana2 کراوه به pdf, له تیلیگرام.

Subscribers	16931
Administrators	10
Removed Users	10

ناوہندی رہا
بڑا چاپ و بلاوکردنہوہ

بہر یوہ بہری گشتیہ
ناوہندی: زامدار قادری

بہر یوہ بہری چاپ و
بلاوکردنہوہ: ٹھیاد نادر

ہہولیر، بازارہی روئشنبیری، تہنیشٹ پاریزگا

+964 750 406 6674

Nawandi Raha / ناوہندی رہا

پندہ کانی سہدی

دامینہ گولیک له گولستان و بوستانی
سہدی شیرازی

نوسینی:

غولامرہزا سہوالونی

وہرگیرانی

مہدی عہ بدوللا

ژماره‌ی بلاوگراوه: ۴۵

ناوی کتیب: په‌نده‌کانی سه‌عدی شیرازی

نووسینی: غولام‌پره‌زا سه‌والونی

وه‌رگیرانی: مه‌هدی عه‌بدوآلا

دیزاینی ناوه‌وه: نه‌یاد نادر

دیزاینی به‌رگ: ئیبراهیم صالح

سالی چاپ: ۲۰۲۰

تیراژ: ۱۰۰۰ دانه

له به‌ریوه‌به‌رایه‌تی کتیب‌خانه گشتیه‌کان ژماره سپاردنی

(۴۹۱) لی سالی ۲۰۲۰ لی پیدراوه.

© مافی کۆپی کردن و له‌به‌رگرتنه‌وه پاریزراوه بو ناوه‌ندی ره‌ها

مانصیحت به جای خود کردیم روزگاری در این به سر بردی

گر نیاید به کوش رغبت کس بر رسولان پیام باشد و بس

سه صدی

نیمه ناموژگاریمان به جیی خوی گه یاند

رؤژگاریکمان تییدا به سهر برد

خو گهر نه چوو به رگویی دلی که س

له سهر په یامبه ران هر گه یاندنه و به س

خوی سه صدی ست نصیحت چه کند کر نکند

مشک دارد تواند که کند پنهانش

سه صدی

خوی سه عدییه ناموژگاری؛ بیج بکات گهر نه یکا

میسکی هه یه ناتوانی په نهانی بکا

سعدی

به رایی..

سعدی، ماموستای پهی:

دکتور غلام حسین دینانی له وتاریکیدا دهلی: هر له سهره تاوه
به پهری باور بوون به خویوه سهعدی دهلی:

بچه کار آیت ز گل طبی از گلستان من بمرورقی

گل، همین بخ روز و شمش باشد وین گلستان همیشه خوش باشد

به که لکی چی دی داویننه گولی، له گلستانی من ببه چند
چلی، گل هر پنج شش رۆژان ده میننی، گلستانی من دایم
خوش ده میننی.

له راستیدا بانگه شیده کی گوره یه، به لام دنیام که سهعدی لافی
لینه داوه و قسه کی زور به جی و به هقی گوتوو و هموو که س
بوژی نهو بانگه شیده نیی.

جنابی سهعدی خوی به ماموستای رهوشت ده زانیت و میراتی
رهنگینی له لوتکه ی پوره رده و نه خلاقدایه. به زمانیکی نه ده بیی

خولاسە و ئېنسانى و ئاۋەزۋكىكى ئايىنى دەۋى، ئا ھەمىۋە رەنگ
 و زىمان و ئەنەۋەپەك بەھىرى لىن بېسەن، ھەر ئەۋەشە پىۋەتە ھىۋى
 ئاۋدارىنى ئەۋ بە مامۇستى ئاى پەيىف و پاراۋتەرىن پىۋىز و پەسەد و
 ۋتەگانى ۋەك شەگر بىكر درىن و بە دىئادا پلاۋە بىكەن.

سەعدى بە ھىكەت و دانايىپەكەى خۇى، پەروەردەكار و فېزىكارىكى
 مەزىنە، بەجۇرىنك گە تىنكر اى مىرات و كەلەپوورى شاكارىكى بەرزى
 ئەخلاقى و ئېنسانىيە و دەستور و پېنسىۋىنى جۋانتەزىن و ژبانسان
 دەكات و كار و گوفتارمان پىنك و پەۋان و پەسندە دەكات، ھەم دل و
 دەروون پاك و سادە دەكات، ھەم زۇر بىرىنى گەۋرەى ئانەخلاقى و
 رەفتارى ئامرۇبېش چارەسەر دەكات و، ھەر يەك لە مىران
 بەپىزەكەى كۆمەلگاپەكى ئەخلاقى و نىمانى و خاكى دەخولقىنى.
 ئەۋ ئەنەيا بۇ جىل و تەمەن و ئاستىكى تايىبەتى كۆمەلگا دەۋى،
 بەلكو چاۋى لەسەر تەۋاۋى تەمەن و قۇناغەكانى مەرۋفە؛ لە
 لاۋنكەۋە تا كۆنەسالىنك و لە زاناۋە تا ئەزان و لە دەسەلاتدارۋە تا
 بىندەستىك ئامۇزگارى دەكات. مىراتى دەۋلەمەندى ئەۋ ھەكىم و
 مامۇستى ۋتە؛ قوتابخانەپەكى بەرزى پەۋشت و ئاكارى بەرز و
 مەرۋفسازە.

بە برۋاى من مەرۋف دووجار لەدايك دەبىت: جارنىكىان لەدايكبىرونى
 سىروشتىيە و لەدايكبىرونى دوۋەم بە تەربىيەت و ئەخلاق ھاسل دەبىت.
 مەرۋف بۇ خۇى ناپىتە مەرۋف، مەرۋفى پەروەردەنەكراۋ لە ئازەلنك
 زىاتەرىيە.

سەعدى ھاۋارى براىەتى ئىنسانى و دادگەرىى كۆمەلاىەتى دەكات
 و ھەر دووك ئەۋە لە پىۋىستىى دركى دروست لە چەمكى نادەمىيەت
 دەزانىت. ھەرۋەك دەلى: "بىنى آدم اعضاي يكدىگرند۔ مرؤفەكان
 نەندامى لاشەى يەكترن".

سەعدى دەرسى ژيان فىرى مرؤفاىەتى دەكات. ھەر بۆيە ئەۋرؤ
 جىهان پىۋىستى بە ئەۋە و ھەر كەسىك مىرات و كەلەپورى ئەۋ
 موتالا بكات باشتەر لە دوئىنى دەژىت. لەبەر ئەۋە قوتابخانەىە كە
 مرؤفاىەتى بؤ خوشبەختى ژيانى خۆى و دوورىى لە جەنگ و
 برسىيەتى و ھەلگرتنى چىناىەتى؛ پىۋىستى پىيە و ناچارە بۆى
 بگەرپتەۋە و كەلكى لى ۋەربگرى.

سەعدى وئراى غەزەلبىژىبى يەك لە گەۋرەترىن نووسەرانى كۆن و
 پەند و چىكەتى ئىرانىيە و لە مەرز و سنوورەكانى ئەۋولات و
 زمانە تىپەرىۋە و ناوبانگى تايبەتى ھەيە و كارى كردۆتە سەر
 زۆرىك لە جىهانىان و شاعىرانى ھاۋزمانى خۆى و تەننەت دەرهۋى
 خۆشى و، بوۋتە سەرچاۋەى فەيز و ئىلھامبەخش و لە زۆر لاۋە ئەۋ
 مىۋانە رۇحانىيە زۆژھەلاتىيە بەۋپەرى گەرمى و خوشەۋىستى
 لەباۋەشيان گرتۋە. لە ئەدەبىياتى كلاسكى كوردىيش شوئىپى خۆى
 ھەيە و كتىبى گولستان و بوستان يەك لەۋ كتىبانەن كە فەقى و
 ئەدىبان خوئندوۋىانە.

ھەرۋەك "عەلى نانەۋازادە" دەلى: لەم كارەدا بانگەشەيەك بؤ پىۋىران
 بە زمانى تەر و پەر و پاراۋى سەعدى نىيە، بەلكو ھەنگاۋ و

هولنکه بۇ ناساندن و نيشاندانى ديمهنى بىر و جيهانبىنى نهم بىر
كۆنهساله، كه هيشتا له پشت سهدهكانهوه دهنگى شيرىنى دى.
ههلبهت نيمهش به كه مينك دهستكارى و ديسان گولچىنى، نهو
كۆمهله پهنه و پەيشفه نه خلاقىيه مان هه ر بهو زمانه ساده و
خۆمالىيهى خۆمان مانا كردوون، كه دانهرى نهو گولچينه به
مهستى وهر گىرانىان بۆ سه ر زمانى ئىنگلىزى كۆى كردوونتهوه.
هه رچهند زىانىشمان گه ياندى به زمانى بوخت و پاراوى جهنابى
سه عدى، به لام دهشى لاىكه م خويندنه وهى پهنه و حىكمه ته كان به
زمانه كهى خۆى كه لك و سودى لى بىنين و بزائىن كه چون دانا
و مه زنىكه و چلوون مامۆستايه كه و له خزمهت مروفايه تىدايه و،
پىويسته پاش هوسه د سال به چاوى به برخه وه بروانينه نهو مىرته
به پىزه و دروود بۆ گىانى نهو هه زره ته بنىرين.

له كۆتايىدا پىويسته بللم بۆ دهقه كان سود و به هرهى زورم له هه
يه ك له "شهرحى بوستان" محمه د ئه مىن ئه مىنيان، گولستانى
مه لامسته فای سه فوهت و عه لى نانه وازاده" وهر گرتووه، ههروه ك به
فارسىش هه ر يه ك له شهرحه كانى "شرح سودى بر گلستان و
بوستان" و "شرح گلستان" محمد خزعلى "م له بهر ده ستدا بووه. به
كۆمه كى هه موو نه وانه توانيمان مانايه ك هه لىنجىن، خۆ نه گه
نه وان نه بووبان هه ر گىز نهو كاره موته وازىعه نه ده گه يشته حاسلاتى.
ههلبهت بىر كرده وهش له دهقه كان بۆ خويندنه رانمان جيه يشتووه،

تارەككۈ خۇيان ماناي بەدلى خۇيان بېتتە خەپيال و دەرس و پەندى لىق
ھەلىنجن.

خودا يارى ھەمووان بېتتە

مەھدى غەبدوللا

پشدر، باداوه

جۈزھەردانى ۲۰۲۰

تەبىئەت

پاشىكى

ئەبدىي كە ئىسراھىلدا بە ئىسراھىل گولچىنىككە لە گولزارى پەندە و ناموزگار سەكەنى سەئىدى پىشكەشى خوتنەران دەكرىت، بەرمىجامى پىشنىارى جەنابى ئاغاي دكتور تىرايم شىكور زادە مامۇستاي گرانقەدرى زانكۇ و وەرگىنرى ئەو كىتەبەيە بۇ سەزىمەنى فرانسەوى. پىشنىهادى ئەو واپىكرد كە دواى سى سال دورىسى لە دەرسكوتنەو و بىنگانەبى لە ھونەرى وەرگىنران قۇل ئەو كارە گىرنگە ھەلمالم. بەھومىدى ئەبدى ئەو كارە بىتە ھاندانىك بۇ تىرەدەران و قوتابيان، تا لە رىنى ناساندن و مىرات و كەلەپورى تىران بە تەواى خەلكى جىھان تىبىكوشن.

ئەبدى رۇزى كە مامۇستا رىنوتنى كردم بۇ وەرگىنرانى وتە و پەندە و جىكەتەكەنى جەنابى سەئىدى، بەخۇم گوت: خۇمىن لە دەرانى مندالى و قوتابخانەدا گولستان و بوستانى سەئىدىم خوتنەو و پىشان ئاشنام و كارىكى زۇر ئاسانە و گىرقتىكم لە وەرگىراندە ناپىت.

بۇ ئەو كارە و تىگە يىشتى زياتر لە وتە گەوھەرىيە كانى دەرياي
سەعدى، گولستان و بوستانى ساغراوى بىرمەند و ئەدىبى
كۆچكردو دكتور "غولام حوسىن يوسفى" م پەيدا كرد و كەوتمە
موتالا و خوئندەنەوى. ئەو دەمى زانيم كە چ تىروانىيىكى نادروستم
هەيە. لەناو گولستان و بوستان دا دەريايك لە حىكمەت و وتار و
ئاموژگارى و زانست و ئەدەبىم چنگ كەوت، لەناو ئەو دەرياي
شەپۇلاويدا سەرمەست و غەرق بووم. هەرچى زۆرتر موتالام دەكرد،
گەورەبى ھزر و رەوشتى سەعدى مەزنتەر و بەرزتر خۆى دەنواند و
لە وەرگىرانى ھەر وتەيە كىندا سەرنج و روانىنى ئىمەى وردتر
دەكردەو.

بەرستى پىويستە دان بەوھدا بنىم كە وەرگىرانى شىعر و وتەكانى
سەعدى، پىويستى بە سەعدىيەكى دىكەيە.
بەلام بە وتەى مەولانا:

آب دريا اگر نتوان كشيد
هم به قدر تشنگى بايد چشيد

ئاوى دەريا گەر ناتوانى تەواوى بکيشى
بە ئەندازەى تىنويەتى دەبى بينوشى

بە گوئرهى تواناي خۆم لە وەرگىرانيدا تىكۆشاوم و درىخىم
نەكردوو، تەنانت ئەگەر قەبول بکرى يان بيته جى سەرنج و

رەخەش. لەو سۆنگەووە لەخوێنەرانی بەرپرز چاوەدروانم کە بە رینمایی
و سەرنجەکانیان گەورەمان بکەن.

مەزنانی زانست و ئەدەب و مامۆستایان، ئەوێ پێویستە دەربارەی
جەنابی سەعدی یان گوتوووە و نووسیووە، کە رینما و یاریدەن بۆ درکی
نەو پیاووە گەورەیی ئەدەبی فارسی، هەموو نەو نووسینانە بۆ
تینگەشتن لە گوشتاری سەعدی، بۆ من رینوونێکی نەرزشمەند
بوون. بەو بۆنە یەووە لە قولایی دلەووە سوپاسگوزارم.

دەستپێکی وتەیی سەعدی لە گولستانە کەیدا، سوپاسگوزاری
خواوەندی بالایی، بە دەربڕین و بەیانێکی کورت و پوخت و رەوان، کە
نیشان دەری گەورەیی خواوەند و ناتوانایی مرۆڤە لە بەجێهێنانی
سوپاسی ئەودا.

"هەر نفسی کە فرومی رود ممد حیات است و چون بر می آید
مفرح ذات"

"گولستان_دیباچە"

هەر هەناسە یەک کە دیتە ناو گیانی مرۆڤ تازەبوونەوێ ژیانە، هەر
چوونە دەرەوێ کیشی سانهوێ گیانە.

یان:

از دست و زبان که بر آید
که زعهده شکرش به در آید

"گولستان_دیباچە"

به دست و زمان کسی دهتوانیت، شوکرانه‌ی خودا وهک نهوهی
پنویسته به جیبینیت.

بؤ نهو نهتوانینهش له به جیبینانی سوپاسگوزاری، دهلت:

بنده همان به که ز تقصیر خویش

عذر به درگاه خدا آورد

ورنه سزاوار خداوندیش

کس نتواند که به جای آورد

گولستان_دییاجه

وا چاکه بنده له بهر که مایه سی خوی، عوزرانه بیاته بهر دهرگای
خودا، وه گهرنا وهک نهوهی شیایوی خوادوهونده، کهس ناتوانی
به ندایه تی به جیبینیت.

مروّف کوا دهتوانی بهو به بیان و پاراوی و رهوانیبه ستایش و په سنی
به دیهینهری جیهان بکات، به لام سه عدیی چهنده جوان و خوش
دهخوننی!

گر کسی وصف او ز من پرسد

بیدل از بی نشان چه گوید باز

عاشقان کشتگان معشوقند

بر نیاید ز کشتگان آواز

گولستان_دییاجه

گەر کەسینک وەسفی خودام لی پیرسیت، بیدل له بینیشان چون و
چ بلیت، ناشقان کوشتهی دلداری، له کوژراوان هیچ دەنگینک
نابستریت.

ههروهها به زمانیکی ناسک و خوش له بهرامبهر گهورهیی خودا
دهفهرمووتت:

ای بر تر از خیال و قیاس و گمان و وهم
وز هر چه گفته اند و شنیدیم و خوانده ایم
مجلس تمام گشت و به آخر رسید عمر
ما همچنان در اول وصف تو مانده ایم

کولستان_دیباچه

نهی بهرزتر له خهیاڵ و گووتره و وههم و گومان، نهی بلیندتر له
ههرجی گوتیان و بیستومانه و خویندمان، مهجلیسی گفتوگو
دەربارهی تو تەواو بوو و تەمەنیش هاته بران، کهچی نیمة ههروا له
سههتای وەسفی تو داین.

بۆیه بۆ نهجاتی له ناتوانایی خویشی بهو شیویه دهلی:

مپندار سعدی که راه صفا

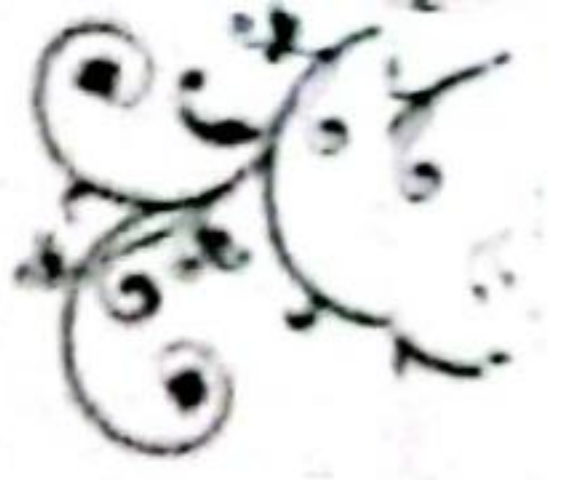
توان رفت جز در پی مصطفی

بوستان_دیباچه

سعدی پیت وا نهبی دهبری رپی سهفا

مهگین برۆی پیبهپی موستهفا

ھەررەك خۇشەويستى بۇ پىنغەمبەرى خودا، ئىلھامبەخشى ئەو لەنار
 ئەو دورو بەيستەدايە، كە لە ھەممان كاتدا خۇشەويستى بسۇ
 خانەوادەكەيشى نیشان دەدات:

بلغ العلى بكماله، كشف الدجى بجماله
 حسنت جميع خصاله، صلوا عليه وآله

گولستان_دېياچە

گەيشتە بەرزايى بەھۆى كەمالى، تاريكايى لادا بە جەمالى، گشت
 سيفتە كانى پەسند و شيرىنن، سەلاۋەت بىدەن لە خۆى و نالى.

وتەيەكى بەو چەشنە كورت، لە ھەمان وەختدا ھەلگىرى ماناى جوان
 و قول لە پەسن و ستايشى پىنغەمبەرى ئىسلامدا، زۆر كەمە. ئەو
 وتەيە ھەررەك ناوى موبارەكى رەسوولى خودا جاويدانە.

سەعدى، مەرۋقنىكى يەكتاپەرستە؛ نە گىرنگى و بايەخىك بە زىر و
 زۆرىى دنيا دەدا و نە لە ھەرەشەى زۆردارانى رۆزگار ترسىكى لە
 دلدا:

موحد چە در پاى ريزى زرش
 چە شمشير ھندى نھى بر سرش
 اميد و ھراسش نباشد ز كس
 بر اين است بنياد توحيد و بس

گولستان_دېياچە

له بن پئی خواناس چ زیر و زه مبر هه لریژی، یان شمشیری هیندی
له سهر سهر هه لکیشی، ته ماح و ترسی نیسه له کس،
یه کتاپه رستی له سهر نه و بناخه یه و بهس.

سه عدی، قسه کهرتکی چه شنی دۆسته و له هه مورو جینه ک به
خۆشه ویستی له مرۆف ده دویت و په نده کانی رینماییکاریکن بو
بونیا دنان و په روه رده ی مرۆف و گرتنه بهری رپی راست و دروست.
سه عدی، مرۆفه کان فی ره عیشق ده کات و خوشیده وین، به بی
له بهر چا و گرتنی جیاوازی رهنگ و نه ژاد، که هه ره به ویه ناوبانگی
به جیهاندا بلا و کردۆته وه، به چه شنی ک که وته گه وه ریه کان و
نه ندیشه میهرئامیز و جیهانییه کانی له و چند به یته ی خواره وه
ده رده کوی و دنیای سه رسام کردووه، تا به جوریک که بووته
زینه ته خشی سهر ده رگای ریخراوی گه لان:

بنی آدم اعضای یکدیگرند

که در آفرینش ز یک گوهرند

چو عضوی را به درد آورد روزگار

دیگر عضوها را نماند قرار

تو کز مهنت دیگران بی غمی

نشاید که نامد نهند آدمی

گولستان یابی به که م

مرۆفەكان ئەندامى لەشى بەكترن
لە خولقاندنیدا لە بەك گەوهەرن
كە نازارى ئەندامىك بەدات رۆژگار
بەشەكانى ترى لەش دەبن بى قەرار
ئەگەر لە دەردى خەلكى بى خەمى
ناشى ناوت بنرى ئادەمى

بەو پىيە، بە باوەرى سەعدى كە تەواوى كۆمەلگاكان ئەوى
قەبولە، مرۆفایەتى واتا هاودەردى لە گەل مرۆفەكانى دىكە، و
هەركات گرفتارى و موسیبهت و رەنجى ئەوانىدى لەناو بىرکردنەوه
و هەستى مرۆفایىكدا بى كارىگەر بوو، چ جیاوازییەك لەنتوان ئەو و
نازەلىكدا هەیه؟!

مرۆفى واقىعى كەسىكە، كە سەرشارە لە دۆستى و خۆشەويستى.
هەر ئەو چەشنە مرۆفەیه كە بە دەرد و رەنج و بىبەشى ئەوانىدى
دلگران دەبى و دىتنى گرفتارى و مەینەتى ئەوانىدى كارى تى
دەكات.

كەواتە مرۆفایەتى و مرۆف بوون بە پىگە و بەرگ و دەولەمەندى
نییە، بەلكو عیزەتى مرۆف بە زانست و دانایی و چاكەكارى و
دەستگرتن و خزمەتى ئەوانىدى پەيوەستە. خوداش هەروەها لەوهها
مرۆفایىك پازىیە، و لە بەرامبەر چاكەكارىیەكەیدا پاداشتى دنیایی و
دواری پى دەبەخشیت.

چو انسان را نباشد فضل و احسان
چه فرق او آدمی تا نقش دیوار
به دست آوردن دنیا هنر نیست
یکی را گر توانی دل به دست آر

گولستان یابی حوتهم

نه گهر نینسان چاکه و گهرهیی نهیت، جیاوازی چبیه لهتیوان
مروف و نه خشی دیوار، ودهستهینانی دنیا هونهر نییه، نه گهر
نازای به دست یینه دلنک.

نه منعم به مال از کسی بهتر است
خر آر جل اطلس بیوشد خرسرست

گولستان یابی حوتهم

پیای دیوله مهند به ماله کهی له کس چاکتر نییه، کهر نه گهر جلی
ناوریشمیش پیوشیت هر کهره.

کسی نیک بیند به هر دو سرای
که نیکی رساند به خلق خدای

بوستان یابی دووهم

نهو کسه له هر دوو دنیا چاکه دهینیت، که چاکه و چاکه کاری
به خدک بگهیه نیت.

غم زير دستان بخور زينهار

بترس از زير دستي روزگار

بوستان_بابي به كه م

ده خيل! خه مي ژيردهستان بخو، بترسه له دهسلاتي روزهگار.

غم و شادمانی نماند وليک

جزای عمل ماند و نام نیک

بوستان_بابي به كه م

گهلو! خه م و شادمانی بو كهس نامینیت، پاداشتی كردهوه و ناری
چاك دهمینیت.

حاسلاتی تهواری نهوه لهناو نهو بهیتهدا خولاسه دهكاتهوه، كه
دهفهرمووی:

عبادت بجز خدمت خلق نیست

به تسبیح و سجاده و دلخ نیست

بوستان_بابي به كه م

خوابه رستی جگه له خزمهتی خه لك نییه، به تهسبیح و بهرمال و
جبه و جامه نییه.

به باوهپی سهعدی چونچونی دهکری به كهسیك بگوتری مروث
له کاتیکدا كه نهوانیدی و هاوپره گزهکانی دهردهدار و گرفتاری
بهلاو سهختییهك بن و نهویش تهقهی سهری بیتا!

توانگر خود آن لقمه چون می خورد

چو بیند که درویش خون می خورد؟

بوستانِ بابی به که م

دوله‌مهند چون دهتوانی نهو پارووه بخوات، که دهبینی هزار لهبرسان
خوتی خوی دهخوات.

سه‌عدی، تیژبین و ناشنایه به ره‌وشت و سروشتی مرؤف؛ به
چیرۆك و نمونه‌ی ساده و دلنشین "ره‌وشتی بهرز و بهد" به وردی
شه‌نوکه و ده‌کات و مرؤف بو خویندنه‌وه‌یان راده‌کیشی و گورپانکاری
له دهرووندا ده‌خولقیینی. به‌جورنک که زورنک له وته حیکمه‌تداره‌کانی
له زمانی فارسیدا له‌ناو خه‌لکی گشتی و تایبه‌تدا وه‌ک په‌ند و
نمونه جیی خوی گرتووه. نه‌وه‌ش بو خوی نیشانده‌ره له نه‌ندیشه‌ی
بهرز و ره‌وانیسی و شیرینی وته‌ی نهو، که هه‌مووان راده‌کیشی و
عاشقی وته‌کانی خوتی ده‌کات.

له‌وانه وه‌ک:

نازادی و دلاوایی، نه‌گه‌ر سامانداری؛ ده‌ستکراو‌به، سه‌خی و
دلشاه‌دانبه وه‌ک دارخورما، که نه‌وانیدی سود له به‌روبوومه‌که‌ی
ده‌بن؛ نه‌گه‌ریش ده‌ستت خالییه و هیچت به‌ده‌سته‌وه نییه له ژباندا
جوامیر و دهروونبه‌رز و چاوله‌ده‌ست مه‌به و یینیا‌زه.

گرت ز دست برآید چو نخل باش کریم

ورت به دست نیاید چو سرو باش آزاد

قه‌سایدی - سه‌عدی

نه گەر له دهستت دیت وهک خورما سهخی به، وه گهریش له دهستت
نایدت وهک سهروو نازاد به.

به تیروانیی سهعدی نهو که سهی شهرمه ندهی گوناچه زور باشته
لهو عابیدهی که خونوتنه و لاف و گه زافی پیوه لیده دات:

گنهکار اندیشناک از خدای
به از پارسائی عبادت نمای

بوستان بابی چواره م

تاوانکاریک که به ترسه وه بیرده کاته وه له خودا، باشته لهو خواناسهی
که به عیبادهت خو باده دا.
یان:

کلید در دوزخ است آن نماز

که در چشم مردم گزاری دراز

بوستان بابی پینجه م

کلیلهی درگای دۆزه خه نهو نوپژهی، که بو پروپامایی به درپژئی
دهیکات.

سهعدی دهربارهی نهوهی که په یوهندی به رهوشت و ویزدانی
خه لکوه ههیه، داناترین رینوتین و خال بینه. بو نمونه: به بروای
نهو، قهناعت گوشه گیری و چاوپوشی له دنیا نییه؛ به لکو دهلی:
پنویسته ههول و تیکۆشان بو ژیان بدریت و له وهیش که دهرنجامی
رهنج و ماندووبوونه و به دهسته هاتوره کومه کی نهوانیسی دیکهی پی

بكرنت، نهك نهوهی كه پهنا بو گۆشهیهك بېرنت و چاوله دهستی
نهوانیدی لیبی پالبدریتهوه.

برو شیر درنده باش ای دغل

مپندار خود را چو روباه شل

بوستان_بابی دووهم
هسته وهك شیری درنده به نهی تهوه زهل، وهك ریوییه کی شهل و پهل
خوت مه بینه.

بچنگ آر و با دیگران نوش کن

نه بر فضله دیگران گوش کن

بوستان_بابی دووهم
هسته نانیک ودهست پینه و له گهل خهلکی بخو، نهك گوی
ههلبخدی بو بهرماوی خهلکی.
مرؤفی واقعی و قانیه ته سلیمی ههوا و ههوهس ناییت؛ ته نانهت له
ناتوانیشدا له لوتکهی دهر و ونبه رزی خوئی وهك بینیا ز نیشان ده دات.

هرچه از دو نان به منت خواستی

در تن افزودی و از جان کاستی

گولستان_بابی سنیهم
هرچی لهو دوو نانهدی که به منته داوات کرد، بو لاشته زیاده بوو
و له گیان که مت کردهوه.

نه سلیم بوون به نه فس، نووی حسادوت له دروولی مروفا ددچینی
و گه شوی پی ددات و مروف دوچاری له خوشی دهکات، که جگه
له مرگ هیچ درمانیکی نییه.

توانم آنکه نیازم اندرون کسی
حسود را چه کنم کوز خود به رنج در است
بمیر تا برهی ای حسود کاین رنجی است
که از مشقت آن جز به مرگ نتوان رست

گولستان_بابی یه کم

دوتوانم دلی کهس ندره نجینم، به لام چ له حسود بکم خوی له
پرنجدایه، بمره نهی حسود، چونکه به مردن نه بی له ورنج و
سه خله تییه دربازت ناپیت.

مروفی قانبع ته سلیمی شاره زووه وه همییه کانی دنیا ناپیت و دلداری
له گه ل دنیا ناکات، و به چاوی ته ماح و چاوبرسی لپی ناروانیت،
که ته دنیا رنج و زه حمت و خدم و سه ختی زیاتر دهکات.

چشم تنگ مرد دنیا دوست را

یا قناعت پر کند یا خاک گور

گولستان_بابی سنیه م

چاوی تهنگی پیای تیرنه خور
یا قناعت پری دهکات یا خاکی گور

ھەررەھا مەرۇقى نازاد تەسلىمى ھەدەس و زۇرخۇرى و بە تەنیا
خەرىكى و رگى نايىت، چ بگا بەوھى كە بېتتە بەندەى و رگ، ھىچ
كات بەندەىى خودا فەرامۇش ناكات:

شكەم بىند دست است و زنجىر پاي

شكەم بىندە، نادر پرستد خدای

بوستان_بابى شەشەم

سك بەندى دەستە و زنجىرى پى، نۆكەرى و رگ بە دەگمەن خوا

دەپەرستى.

مرۇقى تەماحكار ھەمىشە برسىيە، نەك برسى و رگ، بەلكو نەو
برىسەتییە كە لە تەواوى گيانیدا رەگى داکوتاو، و دەمار و
میشك و ھزر و ھەستى شىواندوو، بەجۆرىك كە بۆ بەدەستەينان و
بەدبەينانى خواستەكانى دەروون ھەردەم لە رەنجدايە، و
سوودەرگرتنى لە ژيان فەرامۇش دەكات.

"حريص با جهانى گرسنه و قانع به نانى سير"

گولستان_بابى ھەشتەم

چاوبرسى ھەموو دنيای ھەبى ھەر برسىيە، بەلام مرۇقى
بەقەناعەت بە نانك تىر دەبىت.

كەوايە چارە چىيە؟

سەعدى، دەرمانى دەرد بەو شىوہيە دادەنى: تەماح و حيرس وىل
بگىرى و توند جەلەوى دەروون لەناو دەست داىبىت. كاتىك بەوجۆرەت

کرد و به سدر خواتدا زال سووی و فرمسانه دواپه تی دهر ووست کرد، نهو
کانه له کومه لگادا سدر فراز ده بیت:

از بگذار و پادشاهی کن

گردن بی طمع بلند بود

کولستان یابی سیدیه م

راز له تهماح بیته و پاشایی بکه، گهردنی بی تهماح بدرزه وهک
لوتکه.

پیاوی خودا و قانبع له هه موو حالینکدا کومه کی نهوانیدی دهکات:

نیم نامی گر خورد مرد خدای

بذل درویشان کند نیم دگر

کولستان یابی بکه م

نه گر پیاوی خودایی نیوه نائیک بخوا، نیوه که ی دیکه ی ده داته
بیتهوا.

پیاوی به قه ناعت راست و کار دروسته و هیچ کات له کاری خویدا
یان له نه مانه تدا، خیانت ناکات و، چونکه ویزدان و دل و دهر وونی
پاکه له هه موو که سینک بیباکه.

"آن که حساب پاک است، از محاسبه چه باکست"

کولستان یابی بکه م

نهوه ی پهریزی پاکه، له لپرسینه وهی چ باکه.

به پینچه وانده، که سینک که به بهشی خوی فعاغعتی نهی و نه فسی
 به سهردا زال بیت، توشی کاری بهد و ناماقول دهیت، وها که سینک
 هم له دهر ووشی خویدا شهرمهنده و هم ترسی دادگای نیلاهی و
 کومه لگا دهیت.

"هر که خیانت ورزد، دستش از حساب بلرزد"

"گولستان... بابی به که م"

هر کهس خهریکی خیانت بی، دستی له پینواندها دهله رزی.

پهروورده: پهرووردهی مندال دهبی هر له ههمان سهرتای مندالییه وه
 دست پی بکرت، چونکه میشکی مندال لهو ته مهن و قوناغدها له
 هر جوره بیر و هنرنکی ناله بار خالییه. هرچی فیریکرت وهک
 نه خشی سر بهرد وایه و له بیرچوونه وهی نییه. به لام هرچهند گوره
 بیت نامادهی ودرگرتن و فیریبونی که متر دهیتته وه و له گهوره میدا
 که متر توانای هزم و فیریبونی ههیه.

هر که در خردیش ادب نکنند

در بزرگی فلاح از او برخاست

"گولستان... بابی حوته م"

هر کهس به مندالی نه دهب فیرنه بی، له گهوره میدا سرکه وتود
 نابی.

ههروههها مندالېك نه گهر نافه نې سهختگېرې ماموستاگه ي نه بېنېت،
شتېنكې نهوتو فېرنابېنېت و نه خوړندهوار دهرده چېنېت، و له دنيا دا چه فا
ده بېنېت:

هر آن كه طفل كو جور آموزگار

نېيند، جفا بېيند از روزگار

"بوستان بابې حوتهم"

هه ر مندالېك نه زېه تې ماموستاگه ي نه بېنېت، له دنيا دا نه زېه ت و
كوړه وهرې ده بېنېت.

ههروههك نه گهر ماموستا تونديې و سهختې له گدل خو شه وېستې
ناوړته و لېك نه دات، قوتابېيه كاني ديسان له دهرسې به جېنده مېتن و
كه م و كورتي تې ده كه وېت:

استاد معلم چو بود بې آزار

خرسك بازند كودكان در بازار

"گولستان بابې حوتهم"

نه گهر ماموستا سام و ترسې نه بې، مندالان ناگر به رده دهنه بازار.

درشتې و نرمې به هم در، به است

چو فاصد كه جراح و مرهم نه است

"گولستان بابې هه شتم"

زېرې و نه رمې پېكه وه چاكن حكيم هم نه شته رې هديه و هم
مه لهم.

ھەررەھا قوتابییەکان پنیویستە شتە نەزانراوەکان و ئەوێ که نایزان
بیرسن و بەدوایدا بگەرین و لە چییەتی و چۆنییەتی شتەکان ورد
بپنەرە، چونکە نەر کارە مرۆف بە ئەوجی دانایی و بەرزیی
دەگەینیت:

بیرس ھرچە ندانی که ذل پرسیدن

دلیل راه تو باشد به عز دانایی

سه عدی_مه واعیز

بیرس ھرچی که نایزانی، چونکە خو بە که مزانین لە پرسیارکردن،
رۆژنک دەیتە هۆی شکۆی دانایی بو تو.
توانای ھەزم و وەرگرتن لەنیو مندالەکاندا وەک یەک نییە، لەبەر ئەوە؛
مندالیک که لە خودی خۆیدا خاوەنی توانا و ئامادەیی وەرگرتن و
فیروونی ھەبە وانەى مامۆستاکی لەنیو میشک و ھزریدا دەچەسپێ
و نەخش دەگرت:

چون بود اصل گوهری قابل

تربیت را در او اثر باشد

گولستان_بابی ھوتەم

که بۆخۆی لە ئەسلدا گەوھەر بی، پەرورده لەودا کاریگەری دەبی.

ھەر بۆیە ھەرل و ماندووبوونی مامۆستا بو قوتابییەکی کەمتوانا لە
وجودی خۆیدا، بەھەدر دەروات:

هیچ صیقل نکو نداند کرد

آهنی را که بدگهر باشد

گولستان_بابی چه و ته م

هیچ شتیک ناتوانی ناسنیکی ژهنگاوی پاک بکاتهوه، نه گهر خوی
به دگهوههر بیئت.

سه عدی، ماموستای وته، وته وهك ناویندی مروّف دهینیت:

تا مرد سخن نگفته باشد

عیب و هنرش نهفته باشد

گولستان_بابی یه که م

تا مروّف نه بیژی، عدیب و هونهری کهس نایبیژی.

بهر له وهلامدانهوهی پرسیار پیویسته به جوانی بیر له وهلام بکرتهوه،
نهکا به نارینکی و نادرستی مروّف بیته گو و نهپینیکیت:

هر که تأمل نکند در جواب

بیشتر آید سخنش ناصواب

گولستان_بابی هه شته م

هر کهس ورد نه بیتهوه له وهلام، که متر قسه کانی دهپینکی و ده گاته
نهجام.

قسهی نادرست و بیتهرزش په شیمانی به دواوویه، چونکه مروّف تا
قسه نهکات جلهوه کهی له دهست خویدایه، به لام که درکاندی له
دهستی دهردهچیت:

سخن تا نگوویی بر او دست هست

چه گفته شود او بسر تو دست

بوستان_بابی چه و ته م

تا قسمت نه کردووه تو به سهریدا زالی، که کردت نهو به سهر تو دا
زال و ماله.

مزن بی تأمل به گفتار دم

نکو گو اگر دیر گوویی چه غم

گولستان_دیباچه

به بی رامان بو گوتن دهم هه لمه بره، جوان بلی نه گهر دواشکه وی
خدمت نییه.

خوتیهه لقورتانندن له قسه ی ئهوانیدی و خۆنوانندن، خۆنوئنییه کی
یترخه و کورتفکری و نه زانییه. ههر که سیك خۆی بخاته ناو قسه ی
ئهوانیدی بو ئه وهی به ئه ویش بزنانن، ئه و کاره وهك نه فامیی
دهناسریت.

مرؤفی ناقلمه ند به پپی گونجاویی کات و شوین قسه ده کات نهك بو
خۆنوئنی، و هیچ کات به بی پرسیارى به رامبه ر نایه ته وه لام.

ندهد مرد هوشمند جواب

مگر آنکه از او سؤال شود

گولستان_بابی هه شته م

مرؤفی ناقلمه ند وه لام ناداته وه، مه گین ئه وهی که پرسیارى لی
بکرت.

هەر وەك چسۆن لە دووبارە کردنەوەی غۆشستەری خسواردن، دل
 تەكەلەبەنیتە، دووبارە کردنەوەی قسەى شیرین و باشیش بەهەمان
 شێوە:

سخن گرچه دلبند و شیرین بود
 سزاوار تصدیق و تحسین بود
 چو یگبار گفتی مگو باز پس
 که حلوا یگبار خوردند پس

گولستان بابی چوارەم

فە هەرچەند دلبند و شیرین بێت، شایستەى راست و جوان دیتن
 دیت، که یە کجار گوتت، دووبارەى مە کەرە، چونکە حەلوا یە کجار
 دەخورت و بەس.

هاورپێهتی و پێکەوه‌زێان:

دۆست و هاوڕێ نیشاندهری کەسایەتی و ڕەفتار و کرداری نەو،
 هەرچی لە باش و خراب لە دۆستەکانی نەو ببینرێت، لە نەویشدا
 گومان دەکەرت. هاوڕێهتی نەزان، نەزانی دانە پال خۆبە و خۆ
 نیشاندهان بە نەزان.

رقم بر خود به نادانی کشیدی
 که نادان را به صحبت برگزیدی

گولستان بابی هه‌شته‌م

بە نەزانی خەتت بەسەر خۆتدا هینا، نەو کاتەى که نەزانت بە
 هاوڕێی خۆت دانا.

هەر روزه هاوشیبهی له گهڵ خهڵکی خراب دهینه هوی بهدناوی و
له پشوردهی چاکیی و خوشنارییه، به پینچهوانه شهوه نینکه لاری و
هاودلی له گهڵ چاکه کاران و دوستانه باش، به دهستههینانی رهوشنی
باش و خود و سروشتی پاک و جوانه.

با بدان یار گشت همسر لوط
خاندان نبوتش گم شد
سگ اصحاب کهف روزی چند
پی نیکان گرفت و مردم شد

گولستان_بابی یه که م
هاوسه ری لوت هاو پیه تی خراپانی کرد، خانه واده ی پیغه مبه رایه تی
له نیو برد، سه گی یارانی نه شکوه ت چند ره ژیک شوینپی
چاکانی هه لگرت و بوو به مهرد.

له دوستی بهدکار و ناکهس هیچ جو ره قازانجیکی مادی و
مه عنده ی نایه ته دهست.

با فرومایه روزگار مبر
کز نی بوریا شکر نخوری

گولستان_بابی یه که م

له گهڵ مروفی ناکهس ره ژگار مبه سهر، کهس له قامیشی چه سیر
شه کری نه خواردروه.

پيويسته مروف ره فتار و كردارى له گهل دؤستانيدا راست و دروست
 و خو شهويستانه بيت، وه گهرنا گشتيان ليني راده گهن و گهس توخوني
 ناکه ويت.

اگر بر رفيقان نباشي شفيق
 به فرسنگ بگريزد از تو رفيق

'بوستان_ديباچه'

ئه گهر له گهل دؤستاندا ميهره بان نه بيت، هاوړي تكت به فدرسه خ ليت
 دوورده كه ويت.

ئه وهى باسما نكرد سواله يهك بوو له خهرمانيك. نه گهر قهراريسى
 ته واوى و ته حيكمه تدار و ده ستور و رينوي نيبه ره وشتيه كانى
 مامؤ ستاي و ته يهك به يهك ورد و وهرد دهينه وه، دريژهى زور
 ده كيشى و ليړه دا هه لينا گريت. له بهر نه وه، هيو وايه نه وهى كه له و
 پيشه كييه دا هات، رينوي ن و ده رچه يهك بيت بو چوونه ناو
 نه نديشه كانى سه عدى و ناسيني نه و زاته و رينما نه خلاقيه كانى.

غولامره زا سه والونى

کوچینک لہ پندہ کافی سہ عدی

آبگینه همه جایی، از آید قدرش نیست

لعل دشخوار به دست آید، از آنست عزیز

"گولستان_بابی هه شته م"

نارینه له هه سوو جینهك ههیه بویه قدری نییه، مرورای چونگ
زه حدهت دهستده كه ویت بویه خوشه ویسته.

آتش سوزان نکند با سپند

آنچه کند دود دل دردمند

"گولستان_بابی یه که م"

نه وهی ناهی دلی خه مگین دهیکات، ناگر و قانگدانش نهو کاره
ناکات.

"آتش نشاندن و اخگر گذاشتن و افعی کشتن و بچه

نگهداشتن، کار خردمندان نیست."

"گولستان_بابی یه که م"

ناورکوژاننده وه و پشکو به جیهیشتن، مار کوشتن و جوجکه مار
به ختوکردن، کاری ناقلمه ندان نییه.

"آدمی را آدمیت لازم است"

'سه عدی_غه زه لیات'

مرؤقبوون پیویستی به مهردایه تییه.

آدمی را بتر از علت نادانی نیست
بود مرده هر کس که جاهل بود

سه عدی - قه ساید

له مرقدا له نه زانیسی به دتر نییه، مردووو هر که سینک که نه فام
بود.

"آزردن دوستان جهل است"

گولستان - دیباچه

نه زینه تدانی دوستان نه فامییه.

"آسیا سنگ زیرین متحرک نیست لاجرم تحمل بار گران
همی کند."

گولستان - بابی سنیه م

بهرداشی ژیرهوه ناجولی، ناچاره باری گران هه لگری.

"آن را که حساب پاک است از محاسبه چه باک است."

گولستان - بابی یه که م

نهو که سهی په ریژی پاکه له لیپرسینه وهی چ باکه.

آن کس که به دینار و درم خیر نیندوخت
سر عاقبت اندر سر دینار و درم کرد
خواهی که ممتع شوی از دنیوی و عقبی

با خلق کرم کن چو خدا با تو کرم کرد

"گولستان_بابی سنیهم"

هر کس به دینار و درهم فیری خیر نه بوو، له سهر دینار و درهم
دواروژی خوی داچاند، نه گهر دتههوی دلخووشی دنیا و دواروژ
بیت؛ ببه خشه به خه لک، ههروهک خوا له گهل تو کهره می کرد.

"آن که بر دینار دسترس ندارد، در دنیا کس ندارد."

"گولستان_بابی پینجهم"

نهو کسهی پاره و پولی نییه، له دنیا دا کسهی نییه.

آنکه در راحت و تنعم زیست

او چه داند که حال گرسنه چیست

"گولستان_بابی هه شتهم"

نهو کسهی ناسووده و له خووشیدایه، کوا ده زانی حال و باری
برسی چییه.

آنکه را دستگاه و قدرت نیست

شلغم پخته مرغ بریان است

"گولستان_بابی سنیهم"

نهو کسهی مال و سهروهتی نییه، شیلمی کولاو له لای مریشکی
برژاوه.

"آنکه را که سخاوت است، به شجاعت حاجت نیست."

گولستان_بابی دوره ۴م

نه در کسبی به خشش و چاکه‌ی هدیه، پیوستی به نازایه‌تی نیبه.

آهنی را که موریانه بخورد

نتوان برد ازو به صیقل زنگ

با سیه دل چه سود گفتن وعظ

نرود میخ آهنی در سنگ

گولستان_بابی دوره ۴م

که موران ناسنیک بخوا، ناتوانی ژنگه‌گی به شردنوده لابرنیت،

له گهل دلرهدا وه عز و وتار چ سوودینکی هدیه، گولمیخی ناسن

کوا له بهرد داده کوترنیت.

ابر اگر آب زندگی بارد

هرگز از شاخ بید برنخوری

گولستان_بابی به که ۴م

هور نه گهر ناوی ژیان دبارتنیت، هدرگیز له داری بی بهر

ناخورنیت.

ابر و باد و مه و خورشید و فلک در کارند

تا تو نانی به کف آری و به غفلت نخوری

همه از بهر تو سرگشته و فرمانبردار

شرط انصاف نباشد که تو فرمان نبری

گولستانِ یابی نیاید
هدور و با و ماسک و روزه و فلهک له گوردان هفتا تو ناپیک
و دست بینی و بدین ناگایی نه بخلویت، لهر تو وا دین و دهچن و
فرمان به چندینن، بیویژدانیه نه گهر نهرک و فرمان به چینه چینیست.

ابلهی کو روز روشن شمع کافوری نهد

زود بینی کش به شب روغن نباشد در چراغ

گولستانِ یابی به کام
شیتیک نه گهر به روزهی پروون مؤم داگیرستی، زود دهینی
چراکهی رونهی نه ماوه بو شهوی.

از ابلیس هرگز نیاید سجود

نه از بدگهر نیکویی در وجود

بوستانِ یابی دووم
له شهیتان هرگیز چاواروانی کپنووش ناکری، نه له سرؤفی
نارسه نیش خیر دهینری.

از بدان جز بدی نیاموزی

نکند گرگ پوستین دوزی

گولستانِ یابی هه شته م
له به دکاران جگه له خراپه فیر ناپیت، گورگ کاری پینسترووین
ناکات.

از زر و سیم راحتی برسان
خویشتن هم تمتعی برگیر

گولستان_بابی سینه م

به زینر و زیو ناسودهیی بستینه، تئیدا خوشی و شادی ببینه.

از صحبت دوستی به رنجم
کاخلاق بدم حسن نمیاد
عیبم هنر و کمال ببند
خارم گل و یاسمین نمیاد
کو دشمن شوخ چشم ناپاک
تا عیب مرا به من نمیاد

گولستان_بابی چوارم

دوستایهتی که سیک نازارم دهدا، که رهوشتی بهدم جوان نیشان بدا،
عهیبه کانم به هوندر و که مال و درکیشم به گول و یاسه مین نیشان
بدا، کوانی دوژمنی بیشرمی ناپاک، تا عیب و که موکوپیه کانم
پیشان بدا.

"از معده خالی چه قوت آید، وز دست تهی چه مروت."

سه عدی_قه ساید

له گدهی خالی چ هیزیک ههید، له دهستی بهتال چ پیاوه تییهک
ههید.

از من بگوي حاجي مردم گزاي را
 كو پوستين خلق به ازار مي درد
 حاجي تو نيستي شتر است از براي انگ
 بيچاره خار مي خورد و بار مي برد

"گولستان_يابي ههوتهم"

له جياتي من به حاجي لافزن بلي: كه چون كه ولي خهلكي به نازار
 ده دريت، حاجي نه تو نيت، حوشر حاجيه، چونكه بيچاره درك و
 دال دهخوا و باريش دهبات.

"از نفس پرور هنروري نيابد و بي هنر سروري نشايد."

"گولستان_يابي ههشتم"

له نه فسپه روهر_ نهو كه سهي كه ههر خهريكي نهوس و ههوسه_
 هونهر و گهشه رپونادات و، بيهونه ريش نايته سهروهر و گهوره.

اسير بند شكم را دو شب نگیرد خواب

شبي ز معده سنگي، شبي ز دلتنگي

"گولستان_يابي ههشتم"

ديلي سك دوو شهوان خهوي ليئاكه وريت، شهويك له بهر گه دهپري و
 شهويكيش له بهر دلتهنگي.

"چو دخلت نيست خرج آهسته تر كن..."

"گولستان_يابي ههوتهم"

كه دهرامهتت نيه هيواشبه له خهرجي و دهست پيوه بگره.

اگر بد کنی چشم نیکی مدار
که هرگز نیارد گر انگور بار
نپندارم ای خزان کشته جو
که گندم ستانی به وقت درو

بوستان_بابی به کرم

نه گهر خراپه بکدی چاوهرروانی چاکت نه بی، چونکه داری گه زو
هرگیز تری ناگری. پیموانییه نهی نهو که سهی پایزی جو
ده چینی، گهنم هه لبگریته وه کاتی دروینی.

اگر بینم که نابینا و چاه است
اگر خاموش بنشینم گناه است

گولستان_بابی به کرم

گهر چالیک و کویریک ببینم، گوناچه به بیکنگی دانیشم.

اگر پرورانی درخت کرم
بر نیکنامی خوری لاجرم

بوستان_بابی چواره م

نه گهر پهروه رینی درهختی سه خاوه تی، بیگومان لینی ده خوی میوهی
ناوچاکی.

اگر پهلوانی و گر تیغ زن
نخواهی به در برد الا کفن

بوستان_بابی نویه م

نه گهر پالووانی و نه گهر لاسلور دوشنبی، مگه له پارچه کهنیک
دوستی، توتک یون نایه نی.

اگر حنظل خوری از دست خوشخوی
بسه از نسپرایی از دست توشروی
گه استان یایی سیه م

نه گهر زړه کتال بخوی له دستنی پرو خوشینک، باشتره له شیرینی
دوستی پرو ترشینک.

همینت پسندست اگر بشنوی
اگر خارکاری سمن ندوری

نیوستان یایی به که م
نه وهنده به سه گهر بیستی، گهر درک و دال بچینی گولی یاسه مین
و دوست نایه نی.

اگر دشمنی پیش گیرد ستیز

به شمشیر تدبیر خورش بریز

نیوستان یایی به که م
نه گهر دوژمن به هیز بته پیش بو جنگ، تو به شمشیری ته گیر
و را خوینی بریزه.

اگر ز باغ رعیت ملک خورد سیبی

بر آورند غلامان او درست از بیخ

به پنج بیضه که سلطان ستم روا دارد

زنند لشکریانش هزار مرغ به سیخ

گولستان_بابی هه شتم

نه گهر پاشا له باخی خه لکی سیونک بخوا، غولامه کانی له ریشه وه

هه لیده که نن، سولتان پینچ هیلکه به ستم رهوا ببینی، سوپا که ی

هه زاران مریشک به شیشه وه ده که ن.

اگر ز دست بلا بر فلک رود بدخوی

ز دست خوی بد خویش در بلا باشد

گولستان_بابی هه شتم

نه گهر به دخوو له دهستی به لا بچیته ناسمانی، له دهستی خوی

به دی خوی؛ له به لادا هیر ده مینی.

اگر شبها همه قدر بودی

شب قدر بی قدر بودی

گولستان_بابی هه شتم

نه گهر شهوان گشتیان قدر بووبان، شهوی قدر بیقه در ده بوو.

اگر عمری نوازی سفله ای را

به کمتر تندی آید با تو در جنگ

گولستان_بابی هه شتم

نه گهر عه یامیک سپله بلاوینی، له به رچاوی نییه و رژی ته نگانه

به که مترین شت دیته هاوارت.

الا تا نخواهی بلا بر حسود
 که آن بخت برگشته خود در بلاست
 چه حاجت که با او کنی دشمنی
 که او را چنین دشمنی در قفاست

"گولستان_بابی هشتم"

قوت به لا مه خواجه بؤ حسود، چونکه نهو به دبه خته خوی له ناو
 به لادایه، چ پیوست ده کا دوژمنایه تی بکه ی، که نهو وه ها
 دوژمنیکی به دو اوویه.

اندرون از طعام خالی دار
 تا در او نور معرفت بینی
 تهی از حکمتی به علت آن
 که پری از طعام تا بینی

"گولستان_بابی دهم"

ناخت به تال بکه له نهوس و خوراک، تا نوری مه عریفه تی تینا
 بیینی، بویه بی حکمت و رازی، چونکه گدهت پره له خواردن
 هتا لوتی.

"اندیشه کردن که چه گویم"

به از پشیمانی خوردن که چرا گفتم"

"گولستان_دبیاچه"

بیرکرده له وهی چ بلیم، باشتره له پشیمانی، که بؤچی گوتم.

"اول اندیشه و آنکهی گفتار"

گولستان_دیباچه

سهرتا بیریکهوه ننجاییتزه...

"اول مردیت بیازمای و آنکه زن کن"

گولستان_دیباچه

بیاروتی قیریبه، ننجاییتزه یینه.

ای برادر چو خاک خواهی شد

خاک شو پیش از آن که خاک شوی

گولستان_بابی دووهم

نه ی برا که هر دهیتهوه خاک، خاکیه پیش نهوهی بیته خاک.

ای بسا اسب تیزرو که بماند

که خر لنگ جان به منزل برد

گولستان_بابی دووهم

زورنک له نهسی خوشرپو له ری ودهستان، به لام کهری شهل و

لنگ گیانی گه یانده هوار و مه نزل ۱

---

۱. وانا له سه رخویی و سه لامه تی...

ای تہی دست رفتہ در بازار
ترسنت پر نسیاوری دستار

گولستان... دیباچہ

ندی نہوی چوویتہ بازار بہدہستی بہتال، دہترسم بہ پری نہ بہینتہ
دہستمال.

ای درونت برہنہ از تقوی
کز برون جامہ ریا داری
پردہ ہفت رنگ درمگذار
تو کہ در خانہ بوریا داری

گولستان... بابی دووہم

ندی نہوی دہروونت خالیبہ لہ تہقوا، لہ روالہ تیش لہ بہرتہ بہرگی
ریا، پردہی حہوت پرنک نیشان مہدہ، کہ راخہری حہسیرت ہہیہ
لہ مال.

ای زبردست زبردست آزار
گرم تا کی بماند این بازار
بہ چہ کار آیدت جہانداری
مردنت بہ کہ مردم آزاری

گولستان... بابی بہ کہم

نهى زهر به دوست، ژر دوست بهم نازاره تا كهى بمينى و گهرم بينت
نهم بازاره، به كهلكى چى ديت دنيا و دهوله تداريت، بمرى ياشتره
له روى كه خهلكى نه زيهت بدهيت.

اي سليم آب ز سرچشمه ببند

كه چو پر شد نتوان بستن جوى

"گولستان بابى هه شتم"

نهى هوشمهند ناوى له سه رچاوى هه لبه سته وه، چونكه كه جوگا پر
برو ناتوانى را گريت.

اي كه پنجاه رفت و در خوابى

مگر اين پنج روزه دريابى

"گولستان بابى يه كه م"

نهى نهو كه سدى په نجا سالت رويشتووه و هيشتا له خهوى
يئنا گاييداي، مه گهر لهو پينچ روژهدا شتيك وه دوست بينى.

با بد انديش هم نكويى كن

دهن سگ به لقمه دوخته به

"گولستان بابى يه كه م"

له گه ل خهلكى خراپيش چا كه كاربه، ده مبه ستنى سه گ به پاروويهك
نان كارىكى باشه.

به نان فناعت کنیم و جامه دلق
بار محنت خود که بار منت خلق

گولستان... بابی سینه م

رازیم به نانی نیشک و بهرگی شر و پینه گراو، باری نه بوونی خوم
راکیشم له باری منعتی خهلکی.

با مردم سهل خوی دشخوار مگوی
با آن که در صلح زند جنگ مجوی

گولستان... بابی هه شنه م

له گدل خهلکی له سه رخوزه و نهرم، توندگو مهبه، نه ویشی له
دورگای ناشتی دودا به شهر بوی مهرؤ.

به پایان رسد کیسه سیم و زر
نگردد تهی کیسه پیشه ور

بوستان... بابی هه و ته م

کیسه ی زر و زنو کوتایی دیت، کیسه ی پیشه ور نایه ته برانی.

به تندی سبک دست بردن به تیغ
به دندان برد پشت دست دریغ

بوستان... بابی یه که م

به پهله و ناسانی دهست ببهی بو چهک، به ددانان پشتی دهستی
خوت ده گزی.

بخت و دولت به کار دانی نیست
جز به تائید آسمانی نیست
کیمیاگر به غصه مرده و رنج
ابله اندر خرابه یافته گنج

کورستان بیابی به که م
بهخت و دوله مندلی به کارزانی نیبه، جگه له هیزی ناسمانی به
هیچی تر نیبه، کیمیاگر به ختم و رهنج دهری، شیت و گیلیش له
وژانه بهک به سهر گهنجینه دا ده که ویت.

بد اختر تو از مردم آزار نیست
که روز مصیبت کسش یار نیست

بورستان بیابی به که م
به د به ختتر له نازار دهری خه لک نیبه، چونکه روژی به لا کسی
دوست نیبه.

به دست آوردن دنیا هنر نیست
یکی را گر توانی دل به دست آر

کورستان بیابی به که م
به دده ستھینانی دنیا هوندر نیبه، نه گهر نازای د لیک به دده ست بیته.

به دست آهن تفته کردن خمیر
به از دست بر سینه پیش امیر

بورستان بیابی به که م

نه گهر مروؤف به دست سوتناوی ههویسر بشینلنی، باشتره لهردی
له بهردهم میر دست به سینگهوه بنی.

بدوزد شره دیده هوشمند

درارد طمع مرغ و ماهی به بند

گولستان_بابی سنیهم

تەماح چاوی هوشمند دبات و ماسی و مهلیش به داوتوه دهکات.

بد و نیک را بذل کن سیم و زر

که این کسب خیر است و آن دفع شر

بوستان_بابی دووهم

زیر و زیو بیه خشه به چاک و خراپ، چونکه نهویان خیره و نه میان
دوورخستنهوهی شهرو خراپهیه.

بدی را بدی سهیل باشد جزا

اگر مردی احسن الی من اسا

بوستان_بابی دووهم

له پاداشتی خراپه دا ناسانه کردنی بهدی، چاکه له گهل به دکار نکدا
بکه نه گهر مهردی.

"برادر که در بند خویش است، نه برادر و نه خویش است"

گولستان_بابی دووهم

برا که هر خدمتی غازی بود نه برایه و نه دوست.

برانداز بیخنی که خار آورد

درختی بهرور که باور آرد

'بوستان_بابی دووهم'

پیشمیه ک ههلقه نه گهر درک و دال بینیت، درختنیک بچینه که

میوه بهرهم بینیت.

"بر پاک ناید ز تخم پلید"

'بوستان_بابی یه که م'

میوهی پاک له تووی پیسهوه نایه ته دی.

"بر رعیت ضعیف رحمت کن تا از دشمن قوی زحمت نبینی"

'کولستان_بابی یه که م'

به سوزیه له گهل ههزار و بیهیز، تا سهختی و زه حمت نه بینی له

دوژمنی بههیز.

"بر عجز دشمن رحمت مکن، که اگر قادر شود، بر تو

نبخشاید."

'کولستان_بابی هه شته م'

بهزه بیت به دوژمندا نه یه ته وه، چونکه نه گهر هیز و دهسه لاتی

بکهرته دهست، بهزه بی بهتو دا نایه ته وه.

برو با دوستستان آسوده بنشین
چو بینی در میان دشمنان جنگ
"گولستان_بابی هه شته م"

برو له گهل دوستاندا به ناسودهیی دانیشه، له نیو نه یاراندا هه ر جهنگه
و سه رنیشه.

بزرگ زاده نـادان به شهر واماند
که در دیار غریبش به هیچ نستانند
"گولستان_بابی یه که م"

کورپی دهوله مهندی نه زان که له شار داماره، پرواته شاری غریب به
هیچ نرخیکیان ناویت.

بزرگ زاده نخوانند اهل خرد
که نام بزرگان به زشتی برد
"گولستان_بابی یه که م"
کورپه پاشا به ناقلمه ند ناو نابهن، چونکه نه و ناوی مه زنانی به خرابی
برد.

بزرگی بایدت بخشندگی کن
که دانه تا نیفشانی نروید
"گولستان_بابی یه که م"

بیه خشه نه گهر گه وره ییت دهوی، چونکه توو تا نه چینی نارویت.

"بزرگی به عقل است نه به سال"

گولستان ریاضی به کام

گوریمی به عقله نه به سال.

بسا نام نیکوی پنجاه سال

که یک نام زشتمش کند پابعدال

گولستان ریاضی پنجاه

پیارونی و ناوچاکی پنجاه سال، ناورنگی ناشیرین هوسوی دهکات
پابعدال.

بس گرسنه خفت و کس ندانست که کیست

بس جان به لب آمد که بر او کس نگریست

گولستان ریاضی به کام

زور برسی به سکی بدتالموه نوستن و کس نغیزانی کین، زور گیان
هاتنه سر لیر و کس نه گریا بویان.

بشوی ای خردمند از آن دوست دست

که با دشمنانت بود هم نشست

گولستان ریاضی هشتادم

ندی ناقلمند دستت بشو لهر دوسته، که له گئل دوژمنانت
هاونشین و دوسته.

بگن سرمه غفلت از چشم پاک
که فردا شوی سرمه در زیر خاک

بوستانِ بابی نویسم

کلی بیناگایی له چاوی خوت پاک بگهوه، چونکه سبهی دهیتهوه
کل له زیر خاک.

"بلا اگر چه مقدور است، از ابواب دخول آن احتراز واجب"

گولستانِ بابی سنیسم

به لا نه گهرچی کاتی بو دانراوه، به لام له چوونه ناو و کهوتنه ناوی
خوپاراستن پیوسته.

بنده حلقه به گوش ار نوازی برود

لطف کن لطف که بیگانه شود حلقه بگوش

گولستانِ بابی یه که م

به ندهی گوئله مست نه گهر نه لایئنییه وه یاخی دهیی، بلاوتنه؛ لوتف و
نیایی بیگانه ده کاته حلقه به گوئی.

به نرمی ز دشمن توان کرد دوست

چو با دوست سختی کنی دشمن اوست

بوستانِ بابی نویسم

به لفتی خوش ده توانری دوژمن بکریتته دوست، به توندی و
سه ختیش دوست ده پیته دوژمن.

به تحسانی آسوده کردن دلی

به از الف رکعت به هر منزلی

"بوستان_بابی چه و ته م"

نه گهر به چاکه و خیریک دلیک خوش بکعت، له هزار رکات
نوژی سهر به رمال باشته.

به باد آتش تیز برتر شود

پلنگ از زدن کینه ورتتر شود

"بوستان_بابی سنیه م"

به با ناگر خوشتر دهبی، پلنگ به لیدان قه لستر دهبی.

به بازوان توانا و قوت سر دست

خطاست پنجه مسکین ناتوان بشکست

"گولستان_بابی یه که م"

به هیزی بازوو و توانای سهری دهست، گوناحه په نجهی هزاریکی
یپیز بشکینیت.

به دریا در منافع بی شمارست

وگر خواهی سلامت بر کنارست

"گولستان_بابی یه که م"

دهریا له سوود بیژماره، نه گهر سه لامه تیشست دهوی له که ناره.

به دنيا توانی گنه عظمی خری
بخر، جان من، ورنه حسرت بوی

بوستان_بابی نوردم
دهترانی به دنيا دواروژ ودهست بینی، بیکره گبانی من ودهگرنه
به شیمان داده بینی.

به دوزخ برد مرد را خوی زشت
که اخلاق نیک آمده ست از بهشت

بوستان_بابی چوارهم
خوی خراب مروقی خسته دوزه خوه، رهوشتی باش له بههشت
هاتوه.

به دین ای فرومایه دنیا مخر
تو خر را به انجیل عیسی مخر

بوستان_بابی شه شه م
نه ییته قل دنیا به دین مه کره، به ئینجیلی عیسا کهر سهودا
مه که.

به رنج و سعی کسی نعمتی به جنگ آرد
دگر کس آید و بی رنج و سعی بردارد

گولستان_بابی هوته م
که سیک به رنج و کوشش مال ودهست دینیت، ئیتر یه کیتک دیت و
بی ناروق و ههول له دهستی دهر دینیت.

به روزگار سلامت شکستگان دریاب
که جبر خاطر مسکین بلا بگرداند

گولستان_بابی دووهم
رهختی هه برون بگره دهستی داماو، چونکه به لا گیره ویه
دهستگرتنی هه ژاران.

به شیرن زبانی و لطف و خوشی
توانی که پیلی به مویی کشی

گولستان_بابی سنیهم
به شیرن زمانی و لوتف و خوشی، دهتوانی فیل به داوه موویه ک
پاکیشی.

به عذر و توبه توان رستن از عذاب خدای
ولیک می نتوان از زبان مردم رست

گولستان_بابی دووهم
به عوزر و توبه دهتوانی له سزای خودا خوٚت رزگار بکهیت، به لام
هه رگیز ناتوانی له زمانی خه لکی رابکهیت.

به غمخوارگی چون سرانگشت من
نخارد کس اندر جهان پشت من

بوستان_بابی دووهم
به مشور و سه رپه نجهی خوٚم نه بی، له دنیا دا که س پشتم بوٚ
ناخورتنی.

"به کارهای گران مرد کار دیده فرست"

گولستان... یابی... هورنه

بزرگاری گران مروفی کار دیده بنیرن.

به کوشش توان دجله را پیش بست

نشاید زبان بداندیش بست

گولستان... یابی... هورنه

به هورل و کوشش دهوانری رویاری دیجله بگیری، به لام ناتوانری
زمانی به د فکر بیه سترت.

به کوشش نروید گل از شاخ بید

نه زنگی به گرمابه گردد سپید

بوستان... یابی... پنجه

به هورل و تده لا گول له لق و پویی بی ناروئری، ردهش نیست به
حمام و خوشردنی سبی نایی.

به نزد من آن کس نکوخواه توست

که گوید فلان خار در راه توست

بوستان... یابی... به که

به پروای من نهو که سه خیر و چاکهی توی دهوی، که بلنت فلان!
چقلیت له سر ریبه.

به نطق آدمی بهتر است از ذواب
ذواب از تو به گر نگویی صواب

بوسستان بابی هجدهم
به قسه و زمان مرؤف باشره له نازولان، بهلام نازل له دو باشره
نه گمر نه لنی راست و جوان،

به نطق است و عقل آدمی زاده فاش
چو طوطی سخنگوی نادان مباحش

بوسستان بابی هجدهم
ناربانگی مرؤف به هوی نه قل و زمان بلاوه، که واپه وهک لونی
قسه کبری نه زمان مه به.

غنیمت شمار این گرامی نفس
بی مرغ قیمت ندارد قفس

بوسستان بابی نهم
به هلی بزانه نه و هه ناسه بایه خداره، بی بالنده قه فسه نرخینکی نییه
خو دیاره

"بی هنران را نتوانند که ببینند"

کولستان بابی هه شتم

بیتدقلان توانای بینینی عاقلانیاں نییه!

۱ . واتا مرؤفیش به بی گیان، نرخ و نهرزشینکی نییه و قه فسه و
لاشه یه کی به تاله، که وایی نرخنی نه و که وهه ره بگرن...

"پادشاهان به صحبت خردمندان از آن محتاج ترند که
خردمندان به قربت پادشاهان."

"گولستانِ بابی هشتهم"
پاشایان زور شاناج ترن به ناموزگاری و باوری ناقلمندان، تا نزدیک
بوونهوی دانیان له پاشایان.

پارسا را بس این قدر زندان
که بود هم طویله زندان

"گولستانِ بابی هشتهم"
بو خواپهرست شهوند زیندانه بهسه، که بیچیتته تهویلهی گوناجبار و
بهدان.

پدر مرده را سایه بر سر فکن
غبارش بیفشان و خارش بکن

"بوستانِ بابی دووهم"
بابردوو لهژیر سایهی خوت وههسیته، تووز و خولی ههتیوی له
دهم و چار بته کیتته.

پرتو نیکان نگیرد هر که بنیادش بد است
تربیت نا اهل را چون گردکان بر گنبد است

"گولستانِ بابی یه که م"
له روشنایی چاکان دووره نهوی که بوئیادی بهده، پهروردهی
نانههل وهک گوئر بو ژماردنه.

پسندیده است بخشایش ولیکن
منه بر ریش خلق آزار مرهم
ندانست آن که رحمت کرد بر مار
که آن ظلم است بر فرزند آدم
گولستان_بابی هه شته م

به خشش به پسند بینراوه، به لام نازاری مهلهه میش به خه لک مه ده.
نه وهی ره حمی به مار کرد نه یزانی، که نه و کاره سته مه به نه وهی
تاده م.

"پنجه با شیر زدن و مشت با شمشیر،
کار خردمندان نیست."

گولستان_بابی هه شته م

زوران بازی و دهست به شمشیر داهینان کاری ناقلمه ندان نییه.

پند گیرر از مصائب دگران
تا نگیرند دیگران به تو پند

گولستان_بابی هه شته م

پند له موسیبه تی نه وانیدی و در بگره، تا خه لکی دیکه له تو پند
ودرنه گرن.

پیش دیوار آنچه گویی هوش دار
تا نباشد در پس دیوار گوش

گولستان_بابی هه شته م

نورده له لای د پور د پیلې ناگان لېن پېن، نعلاندا به کینک له پور
گونی لېن پېن

پېمېر کسی را شفاعتگر است
که بر جاده شرع پېمېر است

کولستان یاسی بیگم

مدرت بز که سبک شه فاعه تکاره، که له سر پړی شمری
پنغه مېره.

تا به دکان و خانه در گروهی
هرگز ای خام آدمی نشوی

کولستان یاسی بیگم

هدتا نه تو له دوکان و مالی دانیسی، هر خاوی و قمت پیتاگی و
نابیه نادهسی.

تا توانی درون کس مخراش
کاندرین راه خاها باشد
کار درویش مستمند بر آر
که تو را نیز کارها باشد

کولستان یاسی بیگم

تا ده توانی دلی خدکی مهیشینه، چونکه له سر تو پړیید نرک و
دالی زوری لینه. کاری هزاره بیچاره به جیینه، چونکه تو ش کار
و پیوستیت له پړینه.

"تا جان در خطر نهدی، بر دشمن ظفر نیابی."

گولستان_بابی سینه م

تا گیان ده خدیبه بهر مهترسی، ناتوانی زه فەر به دوزمن بگه پهنی.

"تا دانه پریشان نکنی، خرمن برنگیری،

تا رنج نبری، گنج برنداری."

گولستان_بابی سینه م

هتا توو نه چیتی خهرمان هه لئاگری، هتا رهنج نه بهیت گه نجینه

ودهست نایه نی.

"تا کار به زر برمی آید، جان در خطر افکندن نشاید."

گولستان_بابی هه شته م

تا کار به زهر و پاره بر و، گیان خستنه مهترسی پیویست ناکا.

"تا نقدی ندهی، بضاعتی نستانی."

گولستان_بابی دووهم

تا پاره ندهی کالا و ده دست نایه نی.

تا نیک ندانی که سخن عین صواب است

باید که به گفتن دهن از هم نگشایی

گولستان_بابی هه شته م

تا نه زانی و ته جیی خوئی ده پیکئی، پیویسته دهم بو گوتن هه لئه پری.

تحميل جو زهرت نمايد نخست

ولي شهد گردد چو در طبع رست

'بوستان_بابی چواره م'

خو را گری نه سهرشادا وک زهر وایه، به لام که تیکه لی ته بیعت و

خوست بوو دهیته ههنگوین.

ترحم بر پلنگ تیز دندان

ستمکاری بود بر گوسفندان

'گولستان_بابی هه شته م'

بزمی هاتنهوه به پلنگی تیژدندان، زولم و ستمکردنه درههق مه پان.

"تلخی، شکر باشد از دست دوست."

'گولستان_بابی سنیه م'

تالی، شه کره له دهستی دوستان.

تن به بیچارگی و گرسنگی

بنه و دست پیش سفله مدار

'گولستان_بابی سنیه م'

باری بیچارهی و برسبیتهی بکیشه، به لام دهست بو ناپیاوان

رامه کیشه.

نور شکم دم به دم نالین
مستبوت بود روز نالین

کراسستان یابی نه شوم
هدر خدریکسی خواردن بی و دایم نه سدوری سکت هملکراسی
موسپده نه گدر روزینک بکدریه هزاری و هیجت دستنه گوری.

تو آنکه شوی پیش مردم عزیز
که مر خویشتن را نگیری به چیز

بوستان یابی چواردم
نور کاته تو له لای خه لکی ده بیت نه زین، که خوت به هیچ نه گری و
نه که ی فیز.

تواضع سر رفعت افرازدت
تکبر به خاک اندر اندازت

بوستان یابی چواردم
خاکیه تی سدرت بهرز ده کا و ده باته نه ری، ته که بور به قوریتدا
ده باته خواری.

توان به حلق فرو بردن استخوان درشت
ولی شکم بدرد چون بگیرد اندر ناف

گولستان یابی به کام
ده توانی نیسکینکی رهق به قورگتدا بهیته خواری، به لام که
له ناوک گیر بوو، ورگی مروف دهری.

توانگرا چو دل و دست کامرانت هست

بخور، ببخش، که دنیا و آخرت بردی

"گولستان_بابی هه و ته م"

دهی دهوله مهندها نیستنا که دست و دلت ههیه، بخو و بیه خشه؛ نه و

دهخته دنیا و قیامتت ههیه.

توانگر خود آن نغمه چون می خورد

چو بید که درویش خون می خورد

"بوستان_بابی یه که م"

دهوله مهنده پاروی چوون به قورگدا دهچته خواری، که دهبینی هه ژار

له نه بوونیان خوینی خوئی دهخوات.

"توانگر فاسق، کلوخ زرانددود است و درویش صالح، شاهد

خاک آلود."

"گولستان_بابی هه شته م"

دهوله مهنده فاسق کوگله و پروالته تی زپره، هه ژاری سالج دل بهری

خولاریه.

"توانگری به هنر است نه به مال و بزرگی به عقل است نه به

سال."

"گولستان_بابی یه که م"

دهوله مهنده به هونه ره نه ک به مال، مه زینی به نه قله نه ک به

سال.

تو با خلق سهلی کن ای نیکبخت
 که فردا نگیرد خدا بر تو سخت

"بوستان_بابی دووهم"

تو له گهل خه لکی چاکبه نهی نهوهی خوشبهختی، تاوه کوو له
 دواروژ خودا نه تگریت به سهختی.

تو به جای پدر چه کردی خیر
 که همان چشم داری از پسرت

"گولستان_بابی شه شه م"

نه تو چت کردو ته خیر بو باوکت، تا همان چاوهریت هه بی له
 کوره کت.

"تو پاک باش و مدار از کس ای برادر پاک."

"گولستان_بابی یه که م"

نهی برا نه تو پاکبه و باکت به کهس نه بی.

تو خود را چو کودک ادب کن به چوب

به گرز گران مغز مردم مکوب

"بوستان_بابی هه وته م"

تو وهک مندال به دار خوت پهروهده بکه، به گورز و کوته ک
 مدهه میشکی نهو خه لکه.

"تو را خواهند پرسید که عملت چیست، نگویند پدرت
کیست."

"گولستان_بابی حوتهم"

له دواروژ دهرسن کردهوت چیه، نالین بابت کیه.

تو غافل در اندیشه سود مال
که سرمایه عمر شد پایمال
بکن سرمه غفلت از چشم پاک
که فردا شوی سرمه در چشم خاک

"بوستان_بابی نویهم"

میشکت به قازانجی مال وا خافلابوو، تا سهرمایه ی ته ممنت
همووی به بادا چوو. کلی غه فلهت بسرده له چاوی پاکت، چونکه
سبهینی ده بیته وه سورمه له ناو چاوی خاک.

توقع خدمت از کسی دار که توقع نعمت از تو دارد.

"گولستان_بابی یه کهم"

چاوه پروانی خزمه تت له که سیک هه بی، که ته وه قوعی نیعمه ت و
چاکه ی له تو هه بی.

تو نیکو روش باش تا بدسگال
به نقص تو گفتن نیابد مجال

"گولستان_بابی دووهم"

له بهر بهد فکران نه تو با رهوشنت جوان بییت، تا بو که موکوری تو
درفه تی گوتنیان نه بییت.

تو هرگز رسیدی به فریاد کس
که می خواهی امروز فریادرس؟

بوستان_بابی به کلم

تو قوت چوری به هاواری کس، که نه درو دهنه ریت فریادرس؟

تهی از حکمتی به علت آن
که پری از طعام تا بینی

کولستان_بابی دووهم

نه تو بویه خالی له حکمت؛ چونکه تا لوتت پره له خواردن و
خوراک.

تهی پای رفتن به از کفش تنگ
بلای سفر به که در خانه جنگ

بوستان_بابی هوته م

به پیخواسی بروی باشتره له پیلای تنگ، سه ختی سه فمر باشتره
له مالیکی به جهنگ.

جوانا ره طاعت امروز گیر
که فردا جوانی نیاید ز پیر
فراغ دلت هست و نیروی تن
چو میدان فراخ است گویی بزن

بوستان_بابی نویه م

گانه ای که از وی خواهرستی بگیرند بدی، چونکه سببی له پیریدا
عروج بو تاگری، بیستا که فکرت نیبه و ناهفت همه، مادام له
گور دسی توپه که باش لیده.

"جوانمرد که بخورد و بدهد، به از عابد که روزه دارد و
بنهد."

گولستان_بابی هوته م
جوانمرد نه گهر بخوات و بیه خشی، باشتره له خواناسینگ که
بمروژوره و خری ده کاتوره و نابه خشی.

جوانمرد و خوشخوی و بخشنده باش
چو حق بر تو پاشد تو بر خلق پاش

بوستان_بابی به که م
جوانمیر و پروخوش و به خشنده به. مادام خودا له گهل تودا چاکه؛
توش له گهل خه لکدا چاکه.

"جور ستاد به از مهر پدر."

گولستان_بابی هوته م
جهوری ماموستا باشتره له میهری باوک.

"جوهر اگر در خلاب افتد، همچنان نفیس است و غبار اگر به
فلک رود، همان خسیس."

گولستان_بابی هه شته م

گه ههرو ته گهر بکهوتته ناودهست و زه لکاوده، ههروا به نرخه و تووز
و خول ته گهر بگاته ناسمانيش، ههروا سوک و بیه نرخه.

جوینی که از سعی بازو خورم

به از مرغ بر خوان اهل کرم

"بوستان_بابی شه شه م"

نانه جوینه ک که له ههولی دهست و بازووی خووم دهیخووم، باشتره له
نان و پلاوی سهر سفرهی دهوله مه‌ند.

جهد رزق ار کنی و گر نکنی

برساند خدای عزوجل

ور روی در دهان شیر و پلنگ

نخورندت مگر به روز اجل

"گولستان_بابی هه شته م"

ههولی رزق بدهی یان نه‌دهی، خوای عه‌زه‌وه‌جهل هه‌ر دهینی‌ری. به گهر
تو بچیته دهمی پلنگ و شیریش، ناتخون مه گهر روژی ته‌جه‌لت
هاتبی.

چنان زی که ذکره به تحسین کنند

چو مردی نه بر گور نفرین کنند

"بوستان_بابی یه که م"

وده‌ها بزی که به چاکه باست بکه‌ن، بو ته‌ی که مردی نه فرینت لی
نه‌کن.

چندانکه تعلق خاطر آدمیزاد به روزی است، اگر به روزی نه
بودی، به مقام از ملئکه درگذشتی."

گولستان... یابی

نرمندی سروش رزق و سرچمی له خهباله، نه گهر هبنده له بکری
رزقدهر بوریا له بابیه فریشتان بهرزتر دهرویشته.

چو از قومی یکی بی دانشی کرد

نه که را منزلت ماند نه مه را

گولستان... یابی

نه گهر لهناو گه لیکدا به کتیک کارنکی نه فام بکا، نه گهره نه
بچوک ریژی نامیتیتته.

چو اندر نیستانی آتش زدی

ز شیران بیرهیز اگر بخردی

بوستان... یابی

مادام ناگرت بهردایه قامیشه لان، نه گهر شاقلی دهبی هه لئنی له بمر
شیران.

چو سفله گویی به لطف و خوشی

فزون گسرددش کبر و گردنکشی

بوستان... یابی

نه گهر له گهل ناپیاو به نرمی و خوشی بدوتی، رو خزلی و نه که بور
و سرکشی پتر دهیتت.

چوب تر را چنان که خواهی پیچ
نشود خشک جز به آتش راست

'گولستان_بابی حوتنه م'
داری نه دایبینه چونت دهرنت، داری وشک به ناگر نه بی راست
ناییت.

چو بد ناپسند آیدت خود مکن
پس آنگه به همسایه گو بد مکن

'بوستان_بابی حوتنه م'
نه گهر شتی خراب لهلات ناحهز بوو خوت مهیکه، تنجا به
دراوسیه کت بلی نهو کاره به ده مه که.

چو بر نشست از بزرگی غبار

دگر چشم عیش جوانی مدار

'بوستان_بابی تویه م'
نه گهر له بهر پیری ته پ و توزت له سه ر بنیشیت، نیتتر چاوت له
خوشی و هه وای گهنجی نه بییت.

چو خشم آیدت بر گناه کسی

تأمل کنش در عقوبت بسی

'بوستان_بابی به که م'
نه گهر رقت له خراپه ی که سیک هه ستیت، ده بی زور بیر بکه یه وه له
نهمبی کردنی.

چو خواهی که نامت بود جاودان

مکن نام نیک بزرگان نهان

"بوستان_بابی به که م"

نه گمر دهنده وی نارت له دنیا دا بیستی، ناریانگی چاکی مه زنانت

له بیر بی.

"چو دخلت نیست خرج آهسته تر کن."

"گولستان_بابی چه وته م"

که درامدت نییه هیمن به له خرج کردنی.

چو دشمن به عجز اندر آمد ز در

نباید که پرخاش جویی دگر

چو زنه ار خواهد کرم پیشه کن

ببخشای و از مکرش اندیشه کن

"گولستان_بابی چه وته م"

نه گمر دوژمن به ناچاری خوی ده مالی هاویشتی، بوغز و غه ره ز له

دلت و دهرنی. نه گهریش په نا و نه مانی لی خواستی، دلفه راح به و

نه مانی بده و بیبه خشه، به لام فرت و فیلیشی دلییا مه به و له بیرت

یت.

"چو سرپنجه ات نیست، شیری مکن."

"بوستان_بابی چواره م"

که خاوین هیز و بازوو نیت؛ خوت مه که شیر و له گهل شیردا

مجهنگه.

"چو عشق آمد، از عقل دیگر مگویی."

بوستانِ بابی پنجم

که عشق هاتمه شیر له عقل مدهوی.

چو کاری بر آید به لطف و خوشی

چه حاجت به تندی و گردنکشی؟

بوستانِ بابی یه که م

که کارنگ به لوتف و خوشی جنبه جی دهبی، چ پیوست ده کات

به توریشی بیکهیت.

"چو کردی با کلوخ انداز پیکار، سر خود را به نادانی

شکستی."

گولستانِ بابی یه که م

مادام چووته شهرد بهرد، سهری خوٓت به نه زانی شکاند.

چو کم خوردی طبیعت شد کسی را

چو سختی پیشش آید سهل گیرد

و گر تن پرور است اندر فراخی

چو تنگی بیند، از سختی بمیرد

گولستانِ بابی سینه م

که که مخوری بووه نهرتی که سیک، که سه ختی هاته پیش به

ناسانی وهرده گرتت. خو گهر له خوشیدا ههر خهریکی سک بیت،

له تنگاندا له برسان دهررتت.

چو گربه نوازی، کبوتر برد
چو فربه کنی گرگ، یوسف درد

'بوستانِ بابی دووهم'
نه گهر پشپله بلاوتنیسهوه کؤتره کت ددهزی، نه گهر گورگ
به خنوبکهی سکی یوسف ددهزی.

چو مرغ از قفس رفت و بگسس قید
دگر ره نگرده به سعی تو صید

'بوستانِ بابی یه که م'
کاتی بالنده له قه فوس رویشت و کؤتوبه ندی زیندانی شکاند،
جارتکی تر ناتوانی به ههول و تیکوشان بیکه یتهوه نیچری خوت ا.

چون بود اصل گوهری قابل

تربیت را درو اثر باشد

'گولستانِ بابی یه که م'
چونکه نه سلگه و ههر بوو، پهروورده له ودا کاریگری بوو.

چون پیر شدی ز کودکی دست بدار

بازی و ظرافت به جوانان بگذار

'گولستانِ بابی شه شه م'

'واتا هتا گیانت له بهردایه سنود و که لکی لی وهرگره، نه گهرنا که
مردی بالندهی لاشهت رویشته دهر، که گیانه، تازه ناگه ریتتهوه.

مادام پیر بودی دست له مندالیی به رده، یاری و تیف تیفه بو لاوان
بینگه ری

چو نتوان بر افلاک دست آختن
ضروری ست با گردش ساختن

بوستان بابی پیچهم

مادام دست ناگات به فله ک و ناسمان، پیویسته خوت بسازنی
له گول دوران.

چو نرمی کنی خصم گردد دلیر
وگر خشم گیری شوند از تو سیر

بوستان بابی یه که م

نه گهر زور نهرم و نیانی بکهیت، نه ترس لیت دهیت به دوژمن،
نه گرش تورده و تو سن بیت، لیت تیر و ودره ز دهبین.

چون سگ درنده یافت گوشت، نپرسد
کاین شتر صالح است یا خر دجال

گولستان بابی حوته م

سنگی هار که گوشتی دهستکهوت ناپرسی، هی حوشتری سالحه
بان کهری دهجاله.

چون نداری طاقت نیش
 مکن انگشت در سوراخ کزدم
 "گولستان_بابی به که م"
 نه گهر نیته توانای پیوه دانی، پهنجه مه خه کونی دوپشکی.

چون نداری کمال فضل، آن به
 که زبان در دهان نگه داری
 آدمی را زبان فسیحه کند
 جوز بی مغز را سبکساری
 "گولستان_بابی هه شته م"
 مادام فذل و که مالت نییه وا چاکه، ناگات له زار و زمانت بیت.
 ههر زمانه مرووف ریسوا ده کات، گوئزی پوچ له دهستان بیسه نگ و
 سوکه.

"چه باک از موج بحر آن را که باشد نوح کشتیبان."
 "گولستان_دیبچه"
 چ باکه له شه پؤلی دریا، که نوح که شتییه وان بی.

خال در ماندگان کسی داند
 که به احوال خویش درماند
 "گولستان_بابی هه شته م"
 که اسپک حالی دامان ده زانیت، که خوی له ژیانیدا بیچاره بی
 دیبیت.

حدیث درست آخر از مصطفی است
که بخشایشش و خیر دفع بلاست
"بوستان بیابی سومه ک"

در موردی درست له موسته فایه
که به بخشش و خیرات ده فعی به لایه

حذر کن ز درد درونهای ریش
که ریش درون عاقبت سر کند
به هم بر مکن تا توانی دلی
که آمی جهانی به هم بر کند

"کولستان بیابی به که م"
خو پیارتره له ناهی دلانی بریندار، برینی دهرون خوی هاوار ده کات.
تا ده توانی دلی کهس نازار مده، چونکه په ک ناه؛ جیهانیک
ویران ده کات.

"حریص با جهانی گرسنه است و قانع به نانی سیر."

"کولستان بیابی هه شته م"
چارچنوک به جیهانیک هدر برسینه، قه ناعده تکار به نانیک تیره.

"حق، جل و علا، می بیند و می پوشد و همسایه نمی بیند و
می خروشد."

"کولستان بیابی هه شته م"
خوداوندی گوره، ده بیننی و ده پوشنی، دراوسنی نابیننی و له هه لای
دودا.

حکایت بر مزاج مستمع گوی
اگر خواهی که دارد با تو میلی
هر آن عاقل که با مجنون نشیند
نباید کردنش جز ذکر لیلی

"گولستان_بابی هه شته م"

به پئی زهوقی گوئگر چیرۆک بگیرهوه، نه گهر دهتهوئی مهیلینکی
بوت هه بیته. ههر عاقلیک له گهل مهجنون دانیشی، نابیی هیچ بلی
جگه له باسی له لیلی.

"حیکمی که با جهال درافتد، توقع عزت ندارد."

"گولستان_بابی هه شته م"

دانایه ک که له گهل نه فامیک تیکهالی، با چاوه پئی ریژ و نه دهب
نه بی.

خاک شو، پیش از آنکه خاک شوی.

"گولستان_بابی دووهم"

خاکیبه، پیش نهوهی بیته خاک.

خبر داری ای استخوانی قفس
که جان تو مرغی است نامش نفس
چو مرغ از قفس رفت و بگست قید
دگر ره نگرده به سعی تو صید

نگهدار فرصت که عالم دمی است
دمی پیش دانا به از عالمی است

بوستان_بابی نویسم

خه بهرت هه یه نهی نیسکه کانی قه فوس، که گیانی تو بالندهیه و
پیی ده لاین هه ناسه. کاتی که بالنده له قه فوس رویشت و شکاندی
زیندان، جاریکی دیکه ناتوانی بیکه یته وه نیچیری خوت به هه ولدان.
ناگات له هه ل و ده رفهت بی، چونکه دنیا تاوینکه، ده میکی له لای
زانا باشتره له پاشایه تی ته واوی جیهان.

خبری که دانی دلی بیازارد

تو خاموش تا دگری بیارد

گولستان_بابی هه شته م

هه والیک که بیستوته و دهیزانی، مهیلی تا یه کیکی دیکه
رایده گه یه نیت.

خبیث را چو تعهد کنی و بنوازی

به دولت تو گنه می کند به انبازی

گولستان_بابی هه شته م

نه گهر پیسیک پهروه رده بکه ی و بلاوینی، به مالی تو تاوانی به
هاوبه شی ده کات.

خدا را بر آن بنده بخشایش است
که خلق از وجودش در آسایش است
بوستان_بابی نویه م
خودا له گه ل نهو به ندهیده ا به خششه، که خه لکی له دهستانی له
ناساییشه.

خدا گر ز حکمت ببندد دری
ز رحمت گشاید در دیگری
بوستان_بابی نویه م
گهر خودا دهر گایه ک دابخا له حیکمه ته وه، له ره حمه تی خوی
دهر گایه کی تر ده کاته وه.

خداوند از آن بنده خرسند نیست
که راضی به قسم خداوند نیست
بوستان_بابی شه شه م
خواوه ند بهو به ندهیده دلخوش نییه، که به به ش و پشکی نهو رازی
نییه.

"خر عیسی گرش به مکه برند، چون بیاید هنوز خر باشد"
گولستان_بابی هه وته م
که ری هه زره تی عیساس بچیته مه ککه، که هاته وه هه ر که ره که ی
جارانه.

"خشم پیش از حد گرفتن وحشت آرد و لطف بی وقت هیبت
ببرد."

"گولستان_بابی هه شته م"

رق و تورایی به در له سنور ترس و سام راده نی و له رمیی بنوخت و
جیش هدیبت نایه لئی.

"خفته را خفته کی کند بیدار؟"

"گولستان_بابی دووهم"

خه وتوو کوا ده توانی نوستوو هه ستینی؟

خنک آن که آسایش مرد و زن

گزیند بر آسایش خویشان

"بوستان_بابی یه که م"

خوشبهخت و چاک نه و که سدییه که زیان و ناسایشی خدک
به سهر ژین و خوشی خویدا هه لده بژیری^۱.

"خوان بزرگان اگرچه لذیذ است، خرده انبان خویشان به

لذت تر."

"گولستان_بابی هه شته م"

سفری مه زنان نه گهرچی به تامه، ورته که نانی هه نبانی خوت
به تامتره.

۱. له و باره وه قورئان فه رموو یه تی: {وَيُؤْتُونَ عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ
(۹) الحشر}.

"خواهی که به کس دل ندهی دیده ببند"

سه صدی - چوارینه

نه گهر دتههوی دل به کس ندهی، چاوان بیهسته.

خواهی که خدای بر تو بخشد

با خلق خدای کن نکویی

گولستان - بابی به که م

نه گهر به خشینت دهوی له خردا، چاکه و پیاوتهی بکه له گهل
خهلکدا.

خواهی که ممتّع شوی از دنیی و عقبی

با خلق کرم کن چو خدا با تو کرم کرد

گولستان - بابی هه شته م

نه گهر دتههوی خوشی و نیعمهتی ههردووک دنیا، له گهل خهلک
چاکبه ههروهک خودا چاکهی کرد له گهل توّدا.

خوردن برای زیستن و ذکر کردن است

تو معتقد که زیستن از بهر خوردن است

گولستان - بابی سنیه م

خوردن و خوراک بو ژیان و زیکر کردنه، تو پیتوایه ژیان هه ر بو
خواردنه؟!؟

خورش ده به گنجشک و کبک و حمام

که یک روزت افتد همایی به دام

خواردن بده به چوئله که و کوتر و کهوان، رۆژیک دی بالندهی
هرماییت^۱ به داوتوه بیت.

خورنده که خیرش بر آید ز دست

به از صنایع الدهر دنیا پرست

بوستان بابی دووهم

رۆژووخور نه گهر خیری له دهست بیت، باشتره له رۆژووگری سال و
دنیا پرست.

خور و خواب تنها طریق دد است

بر این بودن آیین نابخرد است

بوستان بابی شه شه م

به تنیا خواردن و خه و رهوشتی درندانه، به رده و امبوون له سه ر نهوه
کاری نااقلانه.

خوی بد در طبیعتی که نشست

نرود جز به وقت مرگ از دست

گولستان بابی دووهم

^۱ بالندهی نه فسانهیی، که به باوه ری قه دیمیان نه گهر سینبهری بکه وینته
سه ر هه ر که سیک، نه و که سه خوشبهخت و کامهران ده بیت. (وه رگیر)

خوری خراب که نیکه‌لی سروشت بوو، به‌رینادا جگه له کانی مردن.

خیری کن ای فلان و غنیمت شمار عمر

ز آن پیشتر که بانگ برآید فلان نماند

"گولستان_بابی به‌که م"

تدمن به دهر فعت بژمیره و چاکه بکه برا، هاکا خه‌به‌ر هات و

گرتیان فلان که‌سیش نه‌ما.

در آن ساعت که خواهند این و آن مرد

نخواهند از جهان پیش از کفن برد

"گولستان_بابی دووهم"

نه‌و وده‌ختی که نه‌م و نه‌و مرد، له دنیا‌دا له کفن زیاتریان نه‌برد.

"به‌گرسنگی مردن، به‌که حاجت پیش کسی بردن."

"گولستان_بابی سنیهم"

به‌برسیه‌تی مردن باشتره له داخوازی بو لای که‌سپک بردن.

در خرمی بر سرایی ببند

که بانگ زن از وی برآید بلند

"بوستان_بابی چه‌وته‌م"

دەرگای خوشی و شادی دابخه له‌سه‌ر مالیک، که ده‌نگ و بو‌له‌ی

ژنی تیدا بلند بیت.

"در عمل کوش، هر چه خواهی پوش."

گولستان_بابی دووهم

له کار و کرده ودا نینکوشه، هرچی دهنه وی بیپوشه.

"دروغی مصلحت آمیز، به که راستی فتنه انگیز."

گولستان_بابی یه که م

دروغی که مسئله حتمیتر باشتره له راستییه کی شهره لایسین.

درون فروماندگان شاد کن

ز روز فروماندگی یاد کن

بوستان_بابی دووهم

دلی دامان شاد و خوش بکه، له رۆژی لیتقه و ماویی خوت یادیک بکه.

دریاب کنون که نعمت هست به دست

کاین دولت و ملک می رود دست به دست

گولستان_بابی یه که م

ده دست بینه، نیستا که نیعمتت له بهر دهسته، چونکه نه و مال و مولکه دیت و دهروا دهست به دهست.

دریغا که بی بسی روزگار

بروید گل و بشکفد نوبهار

بسی تیر و دی ماه و اردیبهشت

برآید که ما خاک باشیم و خشت
بوستانِ بابی نویم

حقیقی زورنک له چاخ و رۆزگار دین، گول و گولزاری زور
دەرۆن، چەندان مانگی "تیر و دەی و گولان" دین، ئیمە نەماوین و
بووینەتە خاک و خۆل.

"دشمن چو از همه حیلتی فروماند، سلسله دوستی
بجنباند، پس آنگه به دوستی کارهایی کند، که هیچ دشمن
نتواند."

"گولستانِ بابی هه شته م"
دوژمن که له هه موو فیلیک شکستی هینا، ئالای دوستایه تی
پادوه شینی، ئەو کات به دوستایه تی ئەو کارانه ده کات، که هیچ
دوژمنیک نەیتوانیبی بیکات.

"دشمن نتوان حقیر و بیچاره شمرد."
"گولستانِ بابی یه که م"
ناکری دوژمن به که م و بیدەسه لات نادیده بگیریت.

دلارامی که داری دل دراو بند
دگر چشم از همه عالم فروبند
"گولستانِ بابی یه که م"

دل از اینکست که هدیه دلی پندوه ببسته، نیترا چوان له همسود
عالمی ببسته.

"دلاور بود در سخن، بیگناه."

"بوستان_بابی دووهم"

مروقی بیتاران له قسه کردندا بوئر و پالوانه.

دل در کسی مبند که دل بسته تو نیست.

"گولستان_بابی دووهم"

دل مده که سیک، که دل داری تو نییه و دل بسته نییه.

دل زبردستان نباید شکست

مبادا که روزی شوی زیر دست

"بوستان_بابی یه که م"

دلی زبردستان نابج بشکینریت، نه بادا تو ش بیته ژیر دست
برژینک.

دلقت به چه کار آید و تسبیح و مرقع

خود را ز عملهای نکوهیده بری دار

حاجت به کلاه برکی داشتنت نیست

درویش صفت باش و کلاه تتری دار

"گولستان_بابی دووهم"

خه رقه و ته سبیح و بهرگی پینه و پهره و بینه لکه، خوت له
کار و کرده و ناپه سند بهری بکه، پیوستیت به له سهرنانی کلاوی
تو و کی خوشتر نییه، رهوش درویش به و کلاوی ته تهری له سهر بکه.

دم بی قدم، تکیه گاهی است سست.

بوستان_بابی دوو دم

قسه بی کرده، پالپشتیه کی کز و لاوازه.

دو چیز طیره عقل است، دم فرو بستن

به وقت گفتن و گفتن به وقت خاموشی

گولستان_دیباچه

دو شت نه قلی مروف دهر و خینن: دمبهستن له کاتی پیوستنبوون
به گوتن و گوتن له کاتی بیدهنگی.

دو چیز محال عقل است: خوردن بیش از رزق مقسوم و مردن

پیش از وقت معلوم.

بوستان_بابی هه شته م

دو شت له پرووی نه قلهوه مه حاله: خواردنی زیاتر له رزقی به شکر او

و مردن له پیش کات و مؤله تی دیاریکراو.

دوست آن باشد که گیرد دست دوست

در پریشان حالی و درماندگی

"گولستانِ بابی به که م"

دوست، نه رویه که دوستی بگری، له کاتی ناخوشی و
تنگانی.

"دوستان به زندان به کار آیند که بر سفره همه دشمنان

دوست نمایند."

"گولستانِ بابی به که م"

دوستان له زندان دهبینرین، چونکه له سهر سفره هموو دوژمنیک
خوی به دوست دهنوئیت.

دوست مشمار آن که در نعمت زند

لاف یاری و بزادر خواندگی

"گولستانِ بابی هه شته م"

به دوستی دامه نی، نهو که سهی له خوشییدا، لافی یاری و برایتی
لیددا.

دوستی با پیلبانان یا مکن

یا بنا کن خانه ای در خورد پیل

"گولستانِ بابی هه شته م"

یا مبه به دوستی فیله وان کاکه، یا له قه دهر نهو خانوو به ک
پیدا که.

"دوستی را که به عمری فراچنگ آرند، نشاید که به یک دم
بیازارند."

گولستان_بابی به که م

دوستیک که به تهمه نیک به دست دئی، نابی بو ساتیکیش نازار
بدری.

دو کس رنج بیهوده بردند و سعی بی فایده کردند: یکی آنکه
اندوخت و نخورد و دیگر آنکه آموخت و نکرد.

گولستان_بابی هه شته م

دوو کهس رهنجی بیهوده و هه ولی بیسوود ددهن: یه که میان نهوهی که
خری کردهوه و نه یخوارد، دوووم نهوهی که فیر بوو و کاری پی
نه کرد.

دو کس مردند و حسرت بردند: یکی آنکه داشت و نخورد و
دیگر آنکه دانست و نکرد.

گولستان_بابی به که م

دوو کهس مردن و هه سره تیان خوارد: نهوهی که هه یبوو و نه یخوارد،
نهوهی که زانی و کاری پی نه کرد.

دولت جاوید یافت هر که نکونام زیست

کز عقبش ذکر خیر زنده کند نام را

گولستان_دیباچه

دوله تی نه مری دهستکوت هر کهس به ناوبانگی چاک ژیا،
چونکه دواى مردنیشی باسی چاکه ی ناوی به زیندوویی ده مینی.

"ده آدمی بر سفرهای بخورند و دو سگ بر مرداری با هم
بسر نبرند."

"گولستان_بابی هه شنه م"
ده سروق له سر سفرهیه ک ده خون، به لام دوو سه گ له سر
که لاکینک ناسازین.

راحت عاجل به تشویش محنت آجل منغض کردن، خلاف رای
خردمندان است.

"گولستان_بابی هه وتهم"
تیکدانی ناسودهیی و خوشیی ئیستا؛ به خه می داهاتوو، پیچه وانه ی
رای ناقلمه ندانه.

"رازی که نهان خواهی، باکس در میان منه، وگرچه دوست
مخلص باشد."

"گولستان_بابی هه شته م"
راز و نهینیه ک که ده تهوی به شاراوهدیی بمینیتته وه، بو کسی
باس مه که، نه گهر دوستی گیانی به گیانیش بیت.

راستی موجب رضای خداست

کس ندیدم که گم شد از ره راست

"گولستان_بابی یه که م"
هه ر راستیه هوی ره زامه ندی خودا، که سم نه دیوه که ون بووبی له
پی راستدا.

رحم آوردن بر بدان

ستم است بر نیکان

گولستان یابی هشتم

رحم کردن به بدان، ستم کردنه له چاکان.

رزق اگر چند بی گمان برسد

شرط عقل است جستن از درها

ورچه کس بی اجل نخواهد مرد

تو مرو در دهان از درها

گولستان یابی نهم

رزق نه گهرچی بینگومان هر ده گاه، به لام مهرچی نه قله بوی

بگهرینی له زور جینگا. نه گهرچی بی نه جهل کهس نامریت، به لام

تو مهر فو بن دهمی نه ژدیها.

"رفتن و نشستن به که دویدن و گسستن."

گولستان یابی ششم

رؤیشتن و دانیشتن باشتره له پراکردن به خیرایی و وهستان.

رقم بز خود به نادانی کشیدی

که نادان را به صحبت برگزیدی

گولستان یابی هشتم

خه تی نه فامیت به سهر خوتدا کینشا، که نه فامت بو هاوده می خوت

دانا.

روده تنگ به یک نان تهی پر گردد
نعمت روی زمین پر نکند دیده تنگ

"گولستان_بابی هه شته م"

رېخولهی تهنگ به نانیک پر ده بیت، نیعمه تی سه زهوی پر ناکات
دیدهی بهر چاره تنگی.

ره نیکمردان آزاده گیر

چو استاده ای دست افتاده گیر

"گولستان_بابی دووهم"

رېی پیاوانی نازاد بگره. مادام له سه ر پېی خوت پراوه ستاوی دهستی
هه ژاران و لیتقه و ماوان بگره.

ریاست به دست کسانی خطاست

که از دستشان دستها بر خداست

"بوستان_بابی یه که م"

به رینو بردنی ولات به دهستی که ساینک هه له یه، که خه لکی له دژیان
دهستی دو عایان پروو له خوایه.

زاهد که درم گرفت و دینار

زاهد تر از او کسی به دست آر

"گولستان_بابی دووهم"

زاهید که ودریگرت و گوتی بیینه، نه تو زاهیدترینک له و وده دست بیینه.

زبان بریده به کنجی نشسته صم بکم
به از کسی که نباشد زبانش اندر حکم
"گولستان_دبیاجه"

زمانبه ستراو و به بیدهنگی دانیشتن له کونجیک، باشتره له که سینک
که زمانی له چاکه نه گهریت.

"زبان بسته بهتر که گویا به شر."
"بوستان_بابی حوته م"

زمانبه ستراو باشتره له ده مبه شهر و زمانخراب.

زبان در دهان ای خردمند چیست
کلید در گنج صاحب هنر
چو در بسته باشد نداند کسی
که جوهر فروش است یا پيله ور

"گولستان_دبیاجه"

ئه ی ناقلمه ند ده زانی زمان له ناو ده م چیه؟ کیلی ده رگای
گه نجینه ی خاوه ن هونه ره، که به سترایی که س نازنی؛ گه وه ره فروشه
یان ورده فروش.

ز پیش خطر تا توانی گریز
ولیکن مکن با قضا پنجه تیز

"بوستان_بابی هه شته م"

له بهر مه ترسی هه لی تا هیزت تیدا، به لام به ربه ره کانی مه که له گه ل
قه ده ردا.

زر از بهر خوردن بود ای پدر
ز بهر نهادن چه سنگ و چه زر

بوستان_بابی دووهم
ندی بابه بو خهرجی و خوارده پاره و زتر، بو هه لگرتنی فدرقی
نییه چ بهرد چ گهوههر.

زر از معدن به کان کندن به در آید و ز دست بخیل به جان
کندن.

بوستان_بابی هه شته م
زتر به دهست له کانگا دیتته دهر، له دهستی به خیلش به گیان
دهرچوون.

ز ظلمت مترس ای پسندیده دوست
که ممکن بود کآب حیوان در اوست

بوستان_بابی شه شه م
له تاریکایی مهترسه ندی یاری له بهر دلان، چوزانی تو؟ له وانیه
ناوی ژیانی له ناوداییت.

زکات مال به در کن که فضله رز را
چو باغبان بزند بیشتر دهد انگور

گولستان_بابی دووهم
زه کاتی مالت دهر بکه، چونکه زیاده ی رهن، که باخه وان بیبری، تری
زیاتر ده گریت.

زمین شوره سنبل برنیارد
در او تخم عمل ضایع مگردان

گولستان_بابی به گم

زهمینی کرین گولان ناروتنی، توو و کارت به فیرو مده لهوی.

زنان باردار ای مرد هشیار

اگر وقت ولادت مار زاینند

از آن بهتر به نزدیک خردمند

که فرزندان ناهموار زاینند

گولستان_بابی چه وته م

نه پیای وشیار نه گهر ژن له کاتی مندالبون ماری بی، له لای

ناقله مند له وه باشتره که کورپکی بهد و ناله باری بی.

زنبور درشت بی مروت را گوی

باری چو عسل نمی دهی نیش مزین

گولستان_بابی هه شته م

به ژهنگه سورهی ناپیاو بلین: مادام ههنگوینت نییه پیوه مده.

زن خوب فرمانبر پارسا

کند مرد درویش را پادشا

بوستان_بابی چه وته م

ژنی چاک و گوئله مستی دیندار، دهیکاته پاشا پیای هه ژار.

ز وحشی نیاید که مردم شود
بپس سعی اندر او تربیت گم شود

بوستانِ یابی پنجم
له درنده خووی باش چاورپی نییه و نایته مرؤف، به هول و
تیکوشان پهروورده و درناگری و نایته مرؤف.

زورمندی مکن بر اهل زمین
تا دعایی بر آسمان نرود

گولستانِ یابی یکه م
زورداری مه که له نه هلی زه مین، تا دوغایان نه پروات بو ته شقی
ناسمان.

زیر پایت گر بدانی حال مور
همچو حال توست زیر پای پیل

گولستانِ یابی یکه م
نه گهر حالی میروله بزانی له بن پیت، وهك حالی تویه له بن پینی
فیل.

"سخن در میان دو دشمن چنان گوی که گر دوست گردند،
شرم زده نشوی."

گولستانِ یابی هه شته م
له نیوان دوو دوژمندا وها بدوی، که نه گهر بوون به دوست
شهرمه زاری نه تگری.

سر سفله را گرد بالش منه
سر مردم آزار بر سنگ به

بوستانِ بابی پنجم
سهرین بو پیای سپله دامه‌نی، وا باشه سهری نازاردر له سهر بهرد
ییت.

سرکه از دسترنج خویش و تره
بهتر از نان دهخدا و بره

کولستانِ بابی هشتم
خواردنی سرکه له دهستی ماندوی خوتان، باشتره له نانی کونخا و
دهست به‌سینگان.

سر گرگ باید هم اول برید
نه چون گوسفندان مردم درید

بوستانِ بابی یکه‌م
سهری گورگ دهبی له نه‌ول بیریت، نه‌ک نه‌و کاته‌ی که ورگی
مه‌ری خه‌لک ده‌دریت.

سر مار به دست دشمن بکوب، اگر این غالب آمد، مار کشتی
و گرنه آن، از دشمن رستی.

بوستانِ بابی هشتم
سهری مار به دهستی دوژمن پان بکه، نه‌گر نه‌و زال بوو:
ماره‌کوت توپاندوو، وه‌گر نه‌ویش زال بوو: له دهستی دوژمن
رزگارت بوو.

"سگ از مردم آزار به."

بوستان_بابی به که م

سگ له مروقی نازاردهر باشیره.

سگ اصحاب کهف روزی چند

پی نیکان گرفت و مردم شد

بوستان_بابی به که م

چند روزنک سه گی نه سحابی که هف که و ته دوا پیاوچاکان و
چوره ریزی مروقی.

سگ به دریا هفتگانه بشوی

که چو تر شدی پلیدتر گردد

گولستان_بابی پینجه م

نه گهر به حوت دریا بشوی سه گیک، هتا تهرتر بی زیتر پس
دهیت.

"سگ حق شناس به از آدمی ناسپاس."

بوستان_بابی هه شته م

سه گی به وده فا باشیره له مروقی ناسپاس.

سگی را لقمه ای هرگز فرموش

نگردد، ور زنی صد نوبتش سنگ

گولستان_بابی هه شته م

سەگ ھەرگیز پاروونىك نان لەبىر ناكات، نەگەر سەد جارېش لىسى
بەدەت بە بەردان.

سنگ بدگوهر اگر كاسه زرین بشكست
قيمت سنگ نيفزايد و زر كم نشود

سەعدى_غەزەلىيات

بەردى نابوت نەگەرچى كاسەى زىر دەشكىنى، نرخی بەرد
بەرزنايىتەو و زىرېش سوک نايىت.

"سە چىز پايدار نماند: مال بى تجارت و علم بى عمل و ملك
بى سياست."

گولستان_بابى ههشته م

سى شت پايدار نامينن:

مالى بى تيجارەت

زانستى بى كردهو

دولەتى بى سياست.

شب پره گر وصل آفتاب نخواهد

رونق بازار آفتاب نکاهد

گولستان_بابى ههشته م

شەمشەمە کوپره نەگەر خۆرىشى نەوى، پىي ناشكى رەونەقى بازارى
پۆزى.

شب تارک دوستان خدای
می بتابد چو روز رخشنده
وین سعادت به زور بازو نیست
تا نبخشد خدای بخشنده

'گولستان_بابی هه شته م'

شەوی تاریکی دوستانی خودا، وه کور رۆژی درخشنده دەرەوشیتەوه.
ئەو خۆشبهختییە به زۆر و بازوو وەدەست نایەت، تا خودای به خشنده
نەبێهختیت به بەنده.

شب گور خواهی منور چو روز
از این جا چراغ عمل برفروز

'بوستان_بابی نۆیه م'

گەر دەرەوشی شەوی ناو گۆر وەک رۆژ پرووناک بیت، لیره چرای
کردیوه هەلکە تا نەوێت پروون بیت.

شکم بند دست است و زنجیر پای

شکم بنده نادر پرستد خدای

'بوستان_بابی شە شە م'

ورگ کەله پچهی دەست و پێیه، نۆ کەری سک بە دە گمەن پەرستیوی
خودایه.

شمشیر نیک ز آهن بد چون کند کسی
ناکس به تربیت نشود ای حکیم کس

باران که در لطافت طبعش خلاف نیست
در باغ لاله روید و در شوره زار خس
"گولستان_بابی به که م"

هیچ کهس شمشیری چاکی له ناسنی خراب پی ساز نابی، نهی
چه کیم ناکهس به تهریبیهت ناپیت به کهس. کهس ناکوکی نییه له
نهرمی و ناسکیی بارانی، له باخدا گول و له تهلان و ترین درک
و دال دهروتنی

"صد چندان که دانا را از نادان نفرت است
نادان را از دانا وحشت است."

"گولستان_بابی پینجه م"

هیندی زانا له نهزان بیزاره، نهزانش سهد هینده له زانا بیزاره.

صیاد بی روزی ماهی در دجله نگیرد

ماهی بی اجل در خشک نمیرد

"گولستان_بابی سنیه م"

راوچی سهر بی رزق ماسی له دیجله دا ناگری، ماسی بی
نهجله یش له وشکایدنا نامری.

صیاد نه هر بار شگالی ببرد

باشد که یکی روز پلنگش بدرد

"گولستان_بابی سنیه م"

را دجی هه موو جاری بپهیر ناگری، رهنگه روژینک پلنگ ورگی
بدری.

ضعیفان را مکن بر دل گزندی
که درمائی به جور زورمندی

گولستان بابی هه شته م

نازار مده دلی لاوازان، روژینک دی ده کوریه بن زهیری زورداران.

طاوس را به نقش و نگاری که هست خلق

تحسین کنند و او خجل از پای زشت خویش

گولستان بابی دوو دم

خه لک، تاوس به نه خش و پهر و بالی به جوانی ده بینن، که چی نه و
شدرمه ندیه له پی ناشیرنیه کانی.

طریقت بجز خدمت خلق نیست

به تسبیح و سجاده و دلخ نیست

بوستان بابی به که م

تدریقت جگه له خزمه تی خه لکی چیر نییه، به ته سبیح و بهرمال
و خه رقه نییه.

طلب کردم ز دانایی یکی پند

مرا فرمود با نادان مپیوند

گولستان بابی هه شته م

داوای پندینکم له زانایه ک کرد، فرمووی: له گهل نه زان دو ستایه تی
مه که.

عاقبت گرگ زاده گرگ شود
گرچه با آدمی بزرگ شود

گولستان بابی به که م

دواروژی به چکه گورگ هر گورگ دهسی، نه گهرچی له گهل
ناده میانیس گهوره بی.

عاقلی را پرسیدند: نیک بخت کیست و بدبختی چیست؟
گفت: نیکبخت آن که خورد و کشت و بدبخت آنکه مرد و
هشت.

گولستان بابی هه شته م

له ناقلمه ندیکیان پرسى: خوشبخت کییه و بهدبخت کییه؟
گوتى: خوشبخت نهو که سیه که خواردی و چاندی، بهدبختیش
نهو هیه که مرد و بهجیی هیشت.

عالم آن کس بود که بد نکند

نه بگوید به خلق و خود نکند

گولستان بابی دووهم

زانا نهو که سیه که خراپه نهکا، نهک به خهلکی بلئی و بو خویشی
نهیکا.

عالم اندر میان جاهل را

مثلی گفته اند صدیقان

شاهدی در میان کوران است
مصحفی در سرای زندیقان

گولستان_بابی هه شته م

زانا له ناو خه لکی نه زان، راستگویان وینه که بیان به و شیویه گوتووه:
وه کوو دلبرنکه له ناو کورنران، قورنناییکه له سرای زندیقان.

"عالم بی عمل به چه ماند؟ به زنبور بی عسل."

گولستان_بابی هه شته م

به که لکی چی دی زانای بی کرده وه؟ وه کوو زهر گه تهی بی
هه نگرینه.

"عالم بی عمل درخت بی بر است و زاهد بی علم خانه بی

در."

گولستان_بابی هه شته م

زانای بی کرده وه، دره ختی بی بهره و زاهیدی بی زانست مالیکی بی
در گیاه.

عالم که کامرانی و تن پروری کند

او خویشتن گم است که را رهبری کند

گولستان_بابی دو وه م

زانا که خدریکی خوشی و لاشه په رودری بیت، نه و خوی گومرپایه
رابه ری کنی بیت.

"عالم ناپرهیزگار کور مشعله دار است."

گولستان یابی هه شتم

زانای بیته فوا، کوریری مه شخهل هه لگره.

"عدو را به کوچک نباید شمرد."

گولستان یابی هه شتم

دورژمن نابیی به کهم ته ماشا بکریت.

عدو را به فرصت توان کند پوست

پس او را مدارا چنان کن که دوست

بوستان یابی به کهم

ده توانی له دهر فهدا دورژمن که ول بکهیت، که وایه چاودیری بکه
ههروهک چون چاودیری دوست ده کهیت.

"علم از بهر دین پروردن است

نه از بهر دنیا خوردن."

گولستان یابی هه شتم

زانست بو خزمدت و پهروهدهی دینه، نهک دنیاخواردن!

علم چندان که بیشتر خوانی

چون عمل در تو نیست نادانی

گولستان یابی هه شتم

هه رچندی زانست زیاتر بزانی، مادام کاری پی نه کهی نه زانی.

عمر گرانمایه در این صوف شد
تا چه خورم صیف و چه پوشم شتا

"کورستان بیابی به که م"

گرانمایم هر لهودا رویش، هارین ج بخوم و زستانی ج

پیشم!

غم زبردستان بخور زینهار

پترس از زبردستی روزگار

"بورستان بیابی به که م"

خدمی ژنردهستان بخو، هدی هاوار، بترسه لهودی روژگار تویش

بکانه ژنردهست.

"غم فردا نشاید خورد امروز."

"کورستان بیابی حه ورتهم"

خدمی سهینی، پیوست ناکات نهور و بخوریت.

غم و شادمانی نماند و لیک

جزای عمل ماند و نام نیک

"بورستان بیابی به که م"

خدم و شادمانی هیچیان نامینن، پاداشتی کردهوه و ناویانگی چاک

دومینن.

غنیمت شمار این گرامی نفس

که بی مرغ قیمت ندارد قفس

مکن ضایع به افسوس و حیف
 که فرصت عزیز است و الوقت سیف

بوستان یابی به که م

نهو رُوخه به نرخی به دهرفت بزمینره، چونکه قه فوس نرخی نیب
 به بی بالنده، به زایه می مهده به خد و پهزاره، چونکه دهرفت
 خوشه ریسته و کاتیش شمشیره.

فرشته خوی شود آدمی به کم خوردن
 وگر خورد چو بهایم بیوفتد چو جماد

گولستان یابی حه و ته م

به که مخوری مروف دهیته فرشته خو، خو نه گهر وهك حه یوانیش
 بخوات؛ وینه ی بیگیانه.

فرق است میان آنکه یارش در بر
 تا آنکه دو چشم انتظارش بر در

بوستان یابی به که م

نهوی یاری له باوده شه جیاوازه لهو که سهی دوو چاوی له نینتیزاره.

"فریب دشمن مخور و غرور مداح مخر که این، دام رزق
 نهاده و آن دامن طمع گشاده."

گولستان یابی هه شته م

به دوژمن ته فره مه خو و غروری ستایشگو مه کره، چونکه نه
 داوی ته ماحی ناوه ته وه و نه ویشیان داوی فرت و فیل.

فضل و هنر ضایع است تا ننمایند
عود بر آتشی نهند و مشک بسایند
"کولستان - بابی سلیه م"

دانیس و هرنهر به فیروز دهر و نه گهر نیشان نه درخت، عود بسخه سهر
ناگر و میسک بوزنی دیت.

فهم سخن گر نکند مستمع
قوت طبع از متکلم مجوی
فسحت میدان ارادت بیار
تا بزند مرد سخنگوی گوی

"کولستان - بابی دوره م"
گهر له قسه تینه گا گبوئگر، چاوهری گهر مو گوری مه به له
وته بیتر -
رست و ناردزوی فراوان نیشان بده، تا بیته گو بابای وتاریتر -

قارون هلاک شد که چهل خانه گنج داشت
نوشیروان نمود که نام نکو گذاشت
"کولستان - بابی به که م"

قارون فوتتا به چل گهنجینه وه، نهوشیروان نه مرد، چونکه ناوبانگی
چاکی به جیهیشت.

قاضی چو به رشوت بخورد پنج خیار
 ثابت کند از بهر تو صد خربزه زار
 گولستان_بابی هه شتم

قازی به بهرتیل پینچ خه یاران بخوات، ده بیستان کالهک بو تو نیمزا
 دهکات.

"قدر عافیت کسی داند که به مصیبتی گرفتار آید."
 گولستان_بابی یه که م

که سیک قه دری سه لامه تی ده زانی، که به دهرد و به لا گرفتار بی.

قرار بر کف آزادگان نگیرد مال
 نه صبر در دل عاشق نه آب در غربال
 گولستان_بابی یه که م
 مال له بهر دهستی کسی نازاد و مهرددا خون اگری، نه سه بر له دلی
 عاشق و نه ناویش له ناو بیژینگی.

قضا کشتی آن جا که خواهد برد
 وگر ناخدا جامه بر تن درد
 بوستان_بابی پینجه م

دهستی چاره نووس هدر جیه ک بیهوی کشتی ده بات بو نهوی، با
 که شتییه وانیش رازی نه بی و له داخان بهرگی خوی دادری.

کرامت دیگر نه از فی است که آن خاصیت وی

است.

گولستان بابی هشتادم

و خسی شسته که بعد از دوه نسیه که نه قامیسه، به لکسو بعد
زایه منتهی غزیه منی.

کارها به صبر بر آید و مستعجل به سر در آید.

گولستان بابی هشتادم

نیلی و کار به صبر و حوسه نه جنبه جی دبی و پوله کار به هیلاک
دجی.

کجا خود شکر این نعمت گزارم

که زور مردم آزاری ندارم

گولستان بابی دوهدم

چون بکم شوکرانهی نهو نیعه ته، که توانای نازاردانی خه لکم
نیه.

که را جامه پاک است و سیرت پلید

در دوزخش را نباید کلید

بوستان بابی چوارهم

هر کس بهرگی خاورین و رهوشتی بهد بیت، نابی دهر کهی دوزهخی
لی دابخرنت.

که را زشتخویی بود در سرشت
نبیند ز طاوس جز پای زشت
بوستان_بابی حوتهم
هر کس له بونیاددا به دخور بی، له جوانی تاوسی جگه له پی
ناشیرنییه کانی چیترا نابینی.

کسانی که پیغام دشمن برند
ز دشمن همانا که دشمن ترند
بوستان_بابی حوتهم
که سانیک که پهیامی دوژمنیان هیئا، له دوژمن دوژمنترن نهوانه.

کسی زین میان گوی دولت ربود
که در بند آسایش خلق بود
بوستان_بابی یه که م
نهو که سه دهولت و دونیای بردهوه، که خه لکی له ژیر سایهیدا
حه سایه وه.

کسی قیمت تندرستی شناخت
که یک چند بیچاره در تب گداخت
بوستان_بابی هه شته م
که سیگ نرخی تندرستی زانی، که ماوهیه ک بیچاره تاولهرز
خستیه ناو جیگا.

کسی که لطف کند با تو خاک پایش باش
وگر ستیزه برد در دو چشمش آگن خاک
گولستان_بابی هه شته م
کسینک که له گه لیت به لوتفه له بن پیتی ببه خاک، نه گه ریش
نانه بابه هر دورک چاوی پر که له خاک.

کسی گوی دولت ز دنیا برد
که با خود نصیبی به عقبا برد
بوستان_بابی دووه م
کسینک له دنیا ده بیاتوه، که له گه ل خوی به ش و بارینک بو
قیامت بیات.

کسی خسپید آسوده در زیر گل
که خسپند ازو مردم آسوده دل
بوستان_بابی دووه م
کسینک له زینر گلدا ده خوی به نارامی، که له دهستی ناسوده دل
بنون خه لکی.

کسی نیک بیند به هر دو سرای
که نیکی رساند به خلق خدای
بوستان_بابی دووه م
کسینک لیره و له دواروژر چاکه ده بینی، که چاکه و سوود به
خداک بگه یه نی.

کلید در دوزخ است آن نماز

که در چشم مردم گزاری دراز

بوستانِ بابی پیچهم

کلیلهی دوزخه نهو نیژه، که لهبر چاوی خه لک بهدریزی
دهیکات.

"کنار و بر مادر دلپذیر

بهشت است و پستان در او جوی شیر."

بوستانِ بابی ههشتهم

که نار و باوهشی دایکی دلگیر، وهک بههشته و دوو مه مکی
روباری شیر.

"کوتاه خردمند به که نادان بلند."

گولستانِ بابی بهکهم

کورتته بالای ناقلمه ند، باشتره له گیژ و ویژری بلند.

"کوشش بی فایده است و سمه بر ابروی کور."

گولستانِ بابی سنیهم

هه ویکنی بیسوده و هسمه دان له نه بروی کورژر.

کهن خرقة خویش پیراستن

به از جامه عاریت خواستن

گولستانِ بابی ههشتهم

له بهر کردنی كۆنه شروښیتالی خوټ، باشته له خواستنی بهرگ به
نه مانهت.

گاوان و خران باربردار

به ز آدمیان مردم آزار

"گولستان_بابی یه که م"

گا و کهری باربر، باشته له ئاده میانی خه لک نه زییه تدهر.

گدا را کند یک درم سیم سیر

فریدون به ملک عجم نیم سیر

"بوستان_بابی شه شه م"

گدا به یه ک درم تیر دهبی، فرهیدوون: به ته واوی مولکی عه جه م
نیو چاونکی تیر دهبی.

"گدای نیک انجام به از پادشای بد فرجام."

"گولستان_بابی هه شته م"

گدای چاک سهره انجام، باشته له پادشای به دئه انجام.

گر از بسیط زمین عقل منعدم گردد

به خود گمان نبرد هیچ کس که نادانم

"گولستان_بابی هه شته م"

گر نه قل نه میننی له سهر پرووی دنیا، کهس به نه زانی خوئی گومان
نابا!

گر از دوست چشمت بر احسان اوست

تو در بند خویشی نه در بند دوست

بوستانِ بابی سنیه م

گر له دوست هر چاره‌رینی خیر و چاکه بیت، تو هر له خصمی
خوتدای و له فکری نه‌ودا نیت.

گر راست سخن گویی و در بند بمانی

به ز آن که دروغت دهد از بند رهایی

گولستانِ بابی هه‌شته م

گر قسه‌ی راست بلایی و له زیندان بمینیت، باشتره له‌وهی به درو
له کؤت و بهند نازادبیت.

گرم پای ایمان نلغزد ز جای

به سر بر نهم تاج عفو خدای

بوستانِ بابی چواره م

گر نه‌خلیسکی پئی نیمانم، تاجی به‌خششی نیلاهی ده‌خه‌مه سر.

گر نبیند به روز شب پره چشم

چشمه آفتاب را چه گناه

گولستانِ بابی یه‌که م

گر شه‌مشه‌مه‌کؤزه نه‌بینی به روژی، گونااهی چیه تیشکی
روژی.

گر نشیند فرشته ای با دیو
 وحشت آموزد و خیانت و ریو
 گولستان_بابی هه شته م
 نه گهر فرشته له گهل دیو دانیشیت، فیری خیانت و درنده می
 دینت.

گر هنری داری و هفتاد عیب
 دوست نبیند بجز آن یک هنر
 بوستان_بابی پنجهم
 گهر هفتاد عیب و یک هونهرت هه ییت، دوست جگه له و هونهره
 هبجی تر نایینت.

گفتن از زنبور بی حاصل بود
 با یکی در عمر خود ناخورده نیش
 گولستان_بابی هه شته م
 یسورده له ژهنگسورده دووان، بو نه و کسه ی له ژیانیدا نه یدیوه
 یوردان.

"گنج و مار و گل و خار و غم و شادی به همنده."
 سه عدی_غه زه لیات
 گنجینه و مار و گول و درک و خهم و شادی پیکه ون.

گنهگار اندیشناک از خدای

به از پارسای عبادت نمای

بوستان_بابی چواردم

گوناهاکارنگ که دترسی له خودا، باشته له خواپهرستی روپاما.

گوسپند از برای چوپان نیست

بلکه چوپان برای خدمت اوست

گولستان_بابی یه که م

مهر بو خزمه تی شوان نییه، به لکو شوان بو خزمه تی ویه.

"لطف کن لطف، که بیگانه شود حلقه به گوش."

گولستان_بابی یه که م

نهرم و به لوتف به، بیگانه ت بو دهیته هه لقه له گوی.

"لقمان را گفتند ادب از که آموختی؟

گفت: از بی ادبان؛ هر چه از ایشان در نظرم ناپسند آمد از

فعل آن پرهیز کردم."

گولستان_بابی یه که م

به لوقمانی حه کیمیان گوت نه دهب له کی فیرووی؟

گوتی: له بیته دهبان، هه کارنگی نه وانم پی ناپه سند بووی، خوم

لی پاراستووه.

کودن

نه عصر از بهر گود کودن
"مال از بهر آسایش عصر است، نه عصر از بهر گود کودن"

کورستان - بیانی هه شته م

سأل بو ناسایشی

مهر کردن سالی

میتند ار اگر سفله قارون شود

که طبع لثیمش دگر گون شود
"بورستان - بیانی چوارده م"

پیت وانعی حسود به قه در قارون دوله مند پیت، مه گهر سروشتی
نالو گزوری به سردایت.

"متکلم را تا کسی عیب نگیرد
سخنش صلاح نپذیرد."

کورستان - بیانی هه شته م

وتاریتر تا که سینگ پرده نمی لی نه گرنت، وته و وتاری پیکویشک
تایت.

"محال است که هنرمندان بمیرند و بی هنران جای ایشان
بگیرند."

کورستان - بیانی به که م

سه حاله که هنرمندان بمرن و بین هنرمندان چنگایان بگرندوه.

"محتسب گرمی خورد معذور دارد مست را."

گولستان_بابی به کلم

موحته سيب _ فرمانبهری نایینی _ گهر مهی بنوشی، بیان و عوزر
دوداته سهرخوش.

مخور هول ابلیس تا جان دهد

همان کس که دندان دهد نان دهد

بوستان_بابی چواردم

ترسی شهیتانت له دلدا نه بی تا بته قی، هدر نهو که سهی ددانان دودا
نایش دودات.

"مراد از نزول قرآن، تحصیل سیرت خوب است نه ترتیل

سورت مکتوب."

گولستان_بابی هه شته م

مه به ست له دابه زینی قورثان، بو کار و رهوشتی جوانه، نه ک ته نیا
خویندنه وهی شیوهی نووسراوی.

مرد باید که گیرد اندر گوش

ور نوشته است پند بر دیوار

گولستان_بابی دووهم

پیاو پیوسته ده گونی بگریت، وه گهرنا وه ک نه وهیه له سهر به ردیک
نووسراییت.

مروت نباشد بدی با کسی

کز او نیکویی دیده باشی بسی

بوستانِ بابی به که م

پیاده‌تی نیبه خرابه کردن له گهل که سینگ، که چاکه و پیاده‌تیت

زور لی دیشیت.

مروت نبینم رهایی ز بند

به تنها و یارانم اندر کمند

بوستانِ بابی دووهم

به پیاده‌تی نابینم نازادبوون به ته‌نیا له به‌ند و یارانیشم له کوٓت و

به‌ند بن.

مزن بر سر ناتوان دست زور

که روزی به پایش درافتی چو مور

بوستانِ بابی دووهم

زهبر و زوری له مروقی بیتوانا مه که، چونکه ره‌نگه. روژیک بیت

وهک میرووله بکه‌ویته بن پیی.

"مزن بی تأمل به گفتار دم."

گولستانِ دیباچه

به‌بی پامان دهم له گوتن و وته مه‌ده.

مسکین خر اگر چه بی تمیز است

چون بار همی برد عزیز است

گولستان_بابی به که م

نه گهرچی بیفهرقه کهری به دسته زمان، خوشه و بسته؛ چونکه ده کیشیت
باری هه مان.

مسلم کسی را بود روزه داشت

که درمانده ای را دهد نان و چاشت

بوستان_بابی دووه م

رؤژوو بو که سیک پاداشتراره، که نان و چیشیت بدا بهوهی لینی
قهوماوه.

مشک آن است که خود ببوید

نه آن که عطار بگوید

گولستان_بابی هه شته م

میسک نهویه که خوی بون بدا، نه ک عتار پییه لابلنی به شان و
بالیدا.

مکن تا توانی دل خلق ریش

وگر می کنی، می کنی بیخ خویش

بوستان_بابی به که م

تا ده توانی دلی کهس مه هیشینه، گهر و ابکهیت، ریشهی خوت لهبن
دردینی.

مکن تکیه بر ملک دنیا و پشت

که بسیار گس چون تو پرورد و گشت

"گولستان بابی به که م"

پشت مدهسته به مولک و دهرلهتی دنیا، چونکه زور کسی دهک
توی گهوره کرد و به کوشتی دا.

مکن خیره بر زیردستان ستم

که دستی است بالای دست تو هم

"بوستان بابی چواره م"

خوت زال مه که و ستم مه که لهو که سهی ژیردهسته، چونکه
لههروی تو دستیکی بالاتر ههیه.

مکن شادمانی به مرگ کسی

که دهرت پس از وی نماند بسی

"بوستان بابی نویه م"

دلخوش مده به ههوالی مهرگی که سیك که گوتیان نه ماوه،
چونکه توش دواي نهو، دهورانی ژینت زوری نه ماوه.

"مگوی آنچه طاقت نداری شنود."

"بوستان بابی ههوته م"

شتیک مهلی که ههوسهلهی گویلیگرتنی نه بی.

مگوی آن که گر بر ملا او فتند
وجودی از آن در بلا او فتند

تومستان یابی هه زنه

قسه یه ک مه که نه گهر بلاو بینشوه، خه لکنیک توشی به لا بی
به هوی به وه.

"ملک از خردمندان جمال گیرد و دین از پرهیزکاران کمال
یابد."

گولستان یابی هه شتم

پاشا له ناقلمه نندان جوانی فیترده بی و له ته قوا کارانش نایین و
که مال و درده گری.

منعم به کوه و دشت و بیابان غریب نیست

هرجا که رفت خیمه زد و خوابگاه ساخت

گولستان یابی سییم

دهوله مهند له کیو و دهشت و بیابان غریب نییه، بو هر جیه ک
بروات خیت هه لدهدا و جی خه و ساز ده کات.

مورچگان را چو بود اتفاق

شیر ژیان را بدرانند پوست

گولستان یابی سییم

میروله نه گهر ریئککه ون، که ولی شیری ژیان ده درن.

میازار موری گسه دانسه کش است
 که جان دارد و جان شیرین خوش است
 سیاه اندرون باشد و سنگدل
 که خواهد که موری شود تنگدل

بوستان بابی دوهم

نازار مهده میروولدییه ک که دانه ونله کیشه، خو نهویش گیانی هدییه
 و گیانیش خوشه. دهررون رهش و دلبرده، نهو کهسهی بیپهوی
 میروولدییه ک دلتهنگ بکات.

میان دو تن جنگ چون آتش است
 سخن چین بدبخت هیزم کش است
 کنند این و آن خوش دگر باره دل
 وی اندر میان کوربخت و خجل

گولستان بابی هه شتهم

جنگ و ههرا له نیوان دوو که سدا وه ک ناگره، دووزمانی چاره رهش
 دارکیش و ناگر خوشکهره. ههردوو کیان پیکه وه ناشت ده بنه وه، نهویش
 بهدبختی و خه جالتهی نه بی بوی نامینیتته وه.

میفران گردن به دستار و ریش
 که دستار پنبه است و سبلیت حشیش
 به صورت کسانی که مردم و شنند
 چو صورت همان به که دم در کشند

بوستان بابی چوارهم

گهردنی خوت بهرز مه که به مهنديل و ريش، چونکه مهنديل
لؤکه به و سمينليشت پوش، نهوانه ي تهنيا بهروالته وهك مسرفن
چونکه بين هونهرن، وا چاکه بيتهنگ بن.

"نادان را به از خامشي نيست، اگر اين مصلحت بدانستي
نادان نبودي."

"گولستان_بابي هشتم"

بو نهزان له بيتهنگي باشتر نييه، نه گهر نهوه ي زانيبا نهزان نه ده بوو.

نام نيك رفتگان ضايع مكن

تا بماند نام نيكت پايدار

"گولستان_بابي يه كه م"

به فيرفو مهده ناوچاكيي كوچكردووان، تا ناوي چاكت بمينيته
پايدار.

نبيشته است بر گور بهرام گور

كه دست كرم به ز بازوي زور

"گولستان_بابي دووه م"

نوسراوه له سهر گوري بهرام، دهستي چاكه باشتره له سته م.

نخواهد كه بيند خردمند ريش

نه بر عضو مردم نه بر عضو خویش

"بوستان_بابي يه كه م"

پیری ناله دهند ناپهروی برین بیجا است، نه لاسر چو سندی غلغلان نه
لاسر لاشدی طوی.

نخواهی که باشد دلت دردمند

دل دردمندان بر آور ز بند

بوستان بابی به که م

گر ناتهروی دلت دهرده دار بیست، دلی دردمندان نازاد بکه نه

به ندی.

نخواهی که باشی پراکنده دل

پراکندگان راز خاطر مهل

بوستان بابی دوو دم

گر ناتهروی دلت پهرت و پهریشان بیست، دلپهروشان له بیرو

خیالی خوت مبه به دهری.

نخواهی که نفرین کنند از پست

نکو باش تا بد نگوید کست

بوستان بابی به که م

گر ناتهروی دوی خوت نه فرینت لی بکریت، چاکبه تا کس

به خراپه لیت نه دوی.

نخورد شیر نیم خورده سگ

ور بمیرد به سختی اندر غار

تن به بیچارگی و گرسنگی

بند و دست پیش سفله مدار

گولستان_بابی سنیهم

شیر بهر ماوی سه گ ناخوات، گهر له برسانیش له ناو نه شکوت

بمرت. به ناچاری ته سلیمی بیچارهیی و برسییه تی ببه، دست درنژ

مه که بو هیچ ناپیاونک.

ندارند تن پروران آگهی

که پر معده ز حکمت تهی

بوستان_بابی شه شه م

لاشه په روه ران هو شیارییان نییه، چونکه گه ده پر له حکمت خالییه.

نداند کسی قدر روز خوشی

مگر روزی افتد به سختی کشی

گولستان_بابی هه شته م

کەسیک نازانی قه دری رۆژی خوشی، مه گهر رۆژیک بکه وی و

به سه ختی بیکیشی.

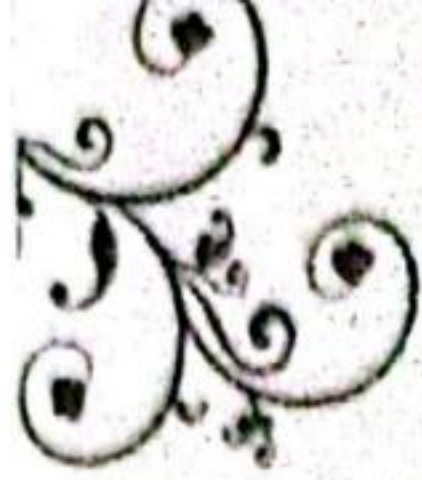
ندهد مرد هوشمند جواب

مگر آن که کز و سوال شو

گولستان_بابی هه شته م

ناقله مند له خووه وه لام ناداته وه، مه گهر پرسیاره که روو له نهو بیت.

ندهد هوشمند روشن رای
به فرومایه کارهای خطیر

"گولستان_بابی چه وته م"

پیاری ناقلمه نندی روناکبیر، کاری گرنگ ناداته دهستی نه زان.

نرود مرغ سوی دانه فراز
چون دگر مرغ بیند اندر بند

"گولستان_بابی هه شته م"

بالنده نارواته سهر دانه ویله ی رۆکراو، که ده بینی بالنده ی تر
که وترونه ته داو.

نریزد خدای آبروی کسی

که ریزد گناه آب چشمش بسی

"بوستان_بابی نویه م"

خودا ئابروی که سیک نارپژی، که به هوی گونا هوه فرمیسکان
برپژی.

نشاید بنی آدم خاکزاد

که در سر کند کبر و تندی و باد

"گولستان_بابی هه شته م"

ناشی تو ی ئاده میزادی دروستبوو له خاک، فیز و توندیت له
میشکدا بیت.

نکونام را کس نگیرد اسیر

بترس از خدا و مترس از امیر

بوستان بابی نوبه م

پیای ناوچاک کس ناگری به په خسیر، بترسه له خودا مهترسه له

میر.

نکویی با بدان کردن چنان است

که بد کردن به جای نیکمردان

گولستان بابی به کم

چاکه کردن له گهل به دکاران، وهک نه وهیه خراپهت کردبی له گهل

چاکه کاران.

نکویی کن امسال چون ده توراست

که سال دگر دیگری ده خداست

بوستان بابی به کم

چاکه بکه نهو سال که گوند به دهست تویه، چونکه سالیکی تر

به دهست به کیکی دیکه به.

نماند ستمکار بد روزگار

بماند بر او لعنت پایدار

گولستان بابی به کم

نامینی ستمکاری به دی روزگار، ته نیا نه فرهتی بو ده مینتی

پایه دار.

نور گیتی فروز چشمه هور
زشت باشد به چشم موشک کور
گولستان_بابی چواره م
خور بؤ دنیا نور دهنیری، که چی ناشیرنه له چاوی
شده مشه کورئی!

نه چندان بخور کز دهانت بر آید
نه چندان که از ضعف جانت بر آید
گولستان_بابی سیه م

نه هیندهی بخو له دهمت بیته وه دهری، نه هیندهش کهم له بیته زیان
گیانت بچیته دهری.

"نه چندان درشتی کن که از تو سیر گردند و نه چندان نرمی
که بر تو دلیر شوند."
گولستان_بابی هه شته م

نه هینده زیر به، که له بهرت هه لین، نه هیندهش نرم، که به سه رتدا
زال بن.

نه متنعم به مال از کسی بهتر است
خرار جل اطلس بیوشد خر است
بوستان_بابی چواره م

دهوله مهند به هوی مالوه له کس نه باشته، کهر جلی ناوری شمیسی
لیبکهی هر کهره.

نه هر آدمی زاده از دد به است

که دد ز آدمی زاده بد به است

بوستان_بابی یه کهم

نه هموو مروقیک له درنده باشته، درنده له مروقی بد زور
باشته.

به است از دد انسان صاحب خرد

نه انسان که در مردم افتد چو دد

بوستان_بابی یه کهم

مروقی ناقلمه ند باشته له درنده، به لام نه ک نه و کهسهی به ریته
خه لک وه ک درنده.

چو انسان نداند به جز خورد و خواب

کدامش فضیلت بود بز دواب؟

بوستان_بابی یه کهم

کهر مروف جگه له خوو و خواردن هیچی تر نه زانیت، کوا
گورهیی و مه زنییه کهی به سهر ناژه لدا.

"نه هر چه به قامت مهتر

به قیمت بهتر."

"گولستان_بابی به که م"

نه هر چه به بالا در ترتر، به قیمت با شتر.

"نه هر که به صورت نکوست سیرت زیبا در اوست، کار

اندرون دارد نه پوست."

"گولستان_بابی هه شته م"

نه هر کهس که به پروالته جوان بوو؛ رهوشتی رهنگینه، جوانی به

به پروالته نییه، به دهروونه.

به کیک له سته ملنکراوان به لای وهزیریکی بیویژداندا تیپه ری

و کوتی:

نه هر که قوت بازوی منصبی دارد

به سلطنت بخورد مال مردمان به گزاف

توان به حلق فرو بردن استخوان درشت

ولی شکم بدرد چون بگیرد اندر ناف

"گولستان_بابی به که م"

رهنه بی هر کهس هدیوو هیزی بازوو و مه نسه ب، بیباکانه به

دهسه لاته کهی مالی خدکی بخوات. ده توانری نیسکی گه وره به

فورگدا ببیدته خوار، به لام که گیر بوو، له ناوه وه ورگ ده دریت.

نیاموزد بهایم از تو گفتار
تو خاموشی بیاموز از بهایم

گولستان_بابی هه شته م

له تو گرفتار فیرنابن گیانداران، تو بیدهنگی فیریه له نازه لان.

نیک باشی و بدت گوید خلق
به که بد باشی و نیکت بینند

گولستان_بابی دووهم

چاک بیت و خه لک به خراب ناوت بینن، باشتره له وهی خراب بیت
و به چاکت بینن.

وامش مده آنکه بی نمازست
گرچه دهنش ز فاقه بازست
کو فرض خدا نمی گذارد

از قرض تو نیز غم ندارد

گولستان_بابی هه شته م

قرز مده به نوژنه کهر، با له برسانیش زمانی دهر کیشاییت، نهو که
فهرزی خودا به جیناهینیت، بو قهرزی توش خه می نییه.

وجودی دهد روشنایی به جمع
که سوزیش در سینه باشد چو شمع

بوستان_بابی چواره م

اشبهه که روشناسی دهدا به کومه لیک، که گر و سۆزی وه کو
مۆم له سینه دا بیت.

هر آن که بر دزد رحمت کند
به بازوی خود کاروان می زند

"بوستان_بابی دووهم"

هر که سینگ به زهیی به دزدا بیت، به دهستی خوی کاروان ده گریت.

"هر چه به دل فرود آید، در دیده نکو نماید."

"گولستان_بابی پینجهم"

هرچی که وته بهر دلان، جوان خوی دهنوینی له بهرچاوان.

"هر چه زود بر آید، دیر نپاید."

"گولستان_بابی هه شتهم"

نهری زوو بیت، زور نامینیتته وه.

"هر چه نپاید، دل بستگی نشاید."

"گولستان_دییاجه"

هرچی نه مینیتته وه، شیای دلی پی بهستن نییه.

"هر که با بدان نشیند، نیکی نبیند."

"گولستان_بابی یه کهم"

هر که سینگ له گهل به دکاران دانیشی، خیر و خوشی له خوی
نابینی.

“هر که با بدان نشیند، اگر طبیعت ایشان در او اثر نکند، به
طریقت ایشان متهم گردد.”

“کولستان - یابی هشتاد
هدر که سیك له گه‌ل خراپکاران دانیشتی، نه گهر خوری نه وانیشتی پیوه
نه‌نیشتی، وه‌ک نه‌وان گومانی بین دبردی،

“هر که با بزرگان ستیزد

خون خود بریزد.”

“کولستان - یابی هشتاد

هدر که سیك له گه‌ل مه‌زنان بکه‌ویشته مملانی، به دهستی خوری
خوری ده‌ویژیت.

هر که با پولاد بازو پنجه کرد

ساعد مسکین خود را رنجه کرد

“کولستان - یابی هشتاد

هدر که سیك له گه‌ل پولا شه‌همست بکات، قو‌لی لاوازی خوری
توروشی نه‌زیه‌ت ده‌کات.

“هر که با داناتر از خود بحث کند تا بدانند که داناست، بداند
که نادان است.”

“کولستان - یابی هشتاد

هدر که سیك له گه‌ل زانتر له خوری بکه‌ویشته وترویش، تاوه‌کوره خه‌لک
بزائن که زانایه، بزانه که نه‌زانه.

"هر که بر زبردستان نبخشاید، به جور زبردستان گرفتار آید."

گولستان_بابی هه شته م
هر که سیک ژیردهستان نه به خشیت، به سته می سته مکاران گرفتار
دهبیت.

"هر که به تأدیب دنیا راه صواب نگیرد، به تعذیب عقبی گرفتار آید."

گولستان_بابی هه شته م
هر که سیک به به لای دنیا رپی راست نه گریت، به سزای دواروژ
گرفتار دهبیت.

هر که بیهوده گردن افزاد
خویشتن را به گردن اندازد

گولستان_بابی دووه م
هر که س بیهوده گهردن بلند بکات، خوی ده که وئیت به سهر
سهروملدا.

هر که پرهیز و علم و زهد فروخت
خرمنی گرد کرد و پاک بسوخت

گولستان_بابی هه شته م
هر که سیک فروشتی زوهد و زانست و ته قوا، خهرمانیکی
کۆکرده و گشتی سوتاند.

هر که جمال عیب خویشتنید

طعنه بر عیب دیگران مزنید

"گولستان_بابی پنجم"

هر که سهو حمالی عیب و عاری خویشتی، تانه و نهوس مهده له
عهیبی نهوانیدی.

"هر که خیانت ورزد، دستش از حساب بلرزد."

"گولستان_بابی یکه"

هر که سینگ خیانت بکات، دهستی دهله رزن له کاتی پرسینه ودهدا.

"هر که در حال توانایی نکویی نکند، در وقت ناتوانی سختی
بیند."

"گولستان_بابی هشتم"

هر که سینگ له کاتی به هیژیدا چاکه نه کات، سهختی و رهنج
دهبینی له وهختی ناتواناییدا.

"هر که در زندگی نانش نخورد، چون بمیرد نامش نبرند."

"گولستان_بابی هشتم"

هر که سینگ له ژیانیدا خه لک نانی لی نه خون، دواى مردنی ناوی
ناهیئن.

شاهنامه

هر که دست از جان بشوید
هر چه در دل دارد بگوید

هر که سینگ دست له گیانی بشوید، در سینه می آید
دلیدایت

"هر که را رنجی به دل رسالیدی، اگر در عقب آن صد
راحت بوسانی، از پاداش آن یک رنجش ایمن میباش
که پیکان از جراحت به در آید و آزار در دل هماند."

گولستان بابی سینه
نازار به دلی هر که سینگ بگه پهنیت، نه گهر دواتر سد خوشی بین
به خشیت، له تولهی نهو نه زهیتدانه دلنیا مده، چونکه تیر له برین
دیده دور، به لام نازار له دلدا هر ده مینیت.

"هر که را زر در ترازوست، زور در بازوست."

گولستان بابی پنجم

هر که سینگ زتری له سر ترازوو، هیزی زوری له دست و بازوو.

"هر که صبر نیست، حکمت نیست"

گولستان بابی سینه

هر که سینگ سهبری نه بی، حیکمتهی نییه.

هر که زر دید سر فرود آورد
ور ترازوی آهنین دوش است

"گولستان_بابی پنجم"

هر که سبک زبیری بینی سهری دانه‌واند، وه گهرنا تهرازووی ناسنینی
له سهر شانه.

"هر که علم خواند و عمل نکرد، بدان ماند که گاو راند و تخم
نیفشاند."

"گولستان_بابی هشتم"

هر که سبک زانست فیروبو و کاری پی نه کرد، وه ک نه وهیه جوتی
کرد و تووی دانه چاند.

"هر که نان از عمل خویش خورد
منت از حاتم طایی نبرد."

"گولستان_بابی سیم"

هر که سبک نانی بهری لهستی خوئی بخوات، منه تی حاته می تایی
نابات.

"همه کس را عقل به کمال نماید و فرزند به جمال."

"گولستان_بابی هشتم"

هموو کهس نه قلی خوئی پی ته واوه و مندالی خوئی پی جوانه.

همی تا بر آید به تدبیر کار

مدارای دشمن به از کارزار

بوستانِ یابی به که م

با به ته گبیر و پراوتز کار و نیش بر اوات، چونکه هه لکردن له گهل
دورژمن باشتره له شهر و ههرا.

هنر بنمای اگر درای نه گوهر

گل از خار است و ابراهیم از آذر

گولستانِ یابی هه شته م

هونهر بنوینه نه گهر هه ته نهک گهوههر، گول له درکه و
نیبراهیمیش له نازهر.

هر که عیب دگران پیش تو آورد شمرد

بی گمان عیب تو پیش دگران خواهد برد

گولستانِ یابی دووه م

ههر که سینک عهیبی خه لکی له لای تو باس بکات، بی شک عهیبی
توش بو نهوانیدی دهبات.

هر که فریادرس روز مصیبت خواهد

گو در ایام سلامت به جوانمردی کوش

گولستانِ یابی به که م

ههر که سینک رپوژی تهنگانه فریادرسی دهویت، بلی: با رپوژانی
خوشی له خزمه تی خه لکی داییت.

"هنرمند هر جا که رود، قدر بیند و در صدر نشیند."

گولستان_بابی ههونه

هونهرمه‌ند بروات بو هر شوونیک، قدری هه‌یه و لهسه‌ریوه

داده‌نیشیت.

"هیچ کس نزنند بر درخت بی بر سنگ."

گولستان_بابی یه‌که‌م

هیچ کهس به‌ردان به داری بیبه‌ردا نادات.

یکی دید در خواب صدر خچند

که خاری ز پائی یتیمی بکند

همی گفت و در روضه‌ها می‌چمید

کز آن خار بر من چه گلها دمید

"بوستان_بابی دووهم"

یه‌کیک سه‌دری خوجه‌ندی له خه‌ودا بینی، چونکه له دنیا‌دا چقلینکی

له پیی هه‌تیونیک ده‌ره‌ینابوو، له‌ناو به‌هه‌شتدا به له‌نجه ده‌هات و

ده‌چوو و ده‌یگوت: لهو چقلیه چه‌ندان گول و گولزار بو من

دروست بوو.

یکی را که در بند بینی مخند

مبادا که ناگه درافتی به بند

"بوستان_بابی هه‌شته‌م"

بسنه كنهه كه په كښكت بينى له زیندانی، نه بادا له ناکار نه توش
بکوریه به نډېنځانی.

یکی را که عادت بود راستی
خطائی رود در گذراند ازو
وگر نامور شد بقول دروغ
دگر راست باور ندارند ازو

گولستان_بابی هشتم

کسک که راستگویی بوو به رهوشتی، که هله یه کی کرد چاوپوشی
ئبی دهکن. خو نه گهر به دروژن ناویانگ بکات، راستیش بلنت
کس باوهری بی ناکات.

*****

بلاوگر اوډگانی ناوډندی رڼا

٣	ناوی کاتب	ناوی نوښتر
١	نېسلام بان لېکچر	و/ لېکچر نادر
٢	جوانر بیریکووه	سپهان سعید
٣	ډیری نامهگان	لعلیا محمد
٤	کچی کافرؤش	هندي سعید
٥	هونهری جهنگ	ن/ سون لزو
٦	بیانو	و/ نیاز مستی
٧	عاشقانه ډیم	و/ محمد جمیل عمالی
٨	چیرؤکی رهوشته بانگان	زامدار قادری
٩	نایا دهگری خونین درووست بگری؟	محمد کریم حاجی
١٠	پوخته یهک له زیاننامهی زانا و پیاوچاګانی کورد	نه محمد محمد نهقاش
١١	ستیف جؤبز کی بوو؟	زانا قهره داغی
١٢	به خته ودرترین نافرمت له جیهاندا	و/ رهوند حکیم
١٣	پوخته یهک له زیانی عمالی کوری حوسین (زین العابدین)	ن/ عائض القرني و/ نیاز مستی
١٤	ماهی نوورین	عبدالرحمن محمد امین
١٥	نه بولحه سهنی نه شعری ( ) قوتابخانه کلامی و	هندي سعید عهدنان نه مین

	فەلسەفە (كەي)	
	نەتەككى قسەكرىن	۱۶
و/ دىشىن تالىب شوانى		
ن/ جىھاد التربانى	۱۰۱ كۆدى بەر بەرۇسا	۱۷
و/ نەحمەد حمدامىن مەنتك		
خ. رەشىد رەھىم	فىقھى سانا	۱۸
نىياز مەستى		
م. جاسم كەركووكى	لابردنى گومانەكان لەسەر ئاهەنگىران بە بۇنەى يادى لەداىكبوونى بىنغەمبەرمان	۱۹
ن/ محمد سعید رمضان البوطى	لا ياتيه الباطل	۲۰
و/ محمد مەلا سەدالدىن		
رەدودند حەكىم	۱۰۱ چىرۆكى سەرسورھىنەر	۲۱
ن/ نەشرف عوسمان	نامۇزگارى باوكىك بۇ رۆلەكەى	۲۲
و/ نەياد فەھمى		
ن/ محمد سعید رمضان البوطى	تاوانە دەروونىيەكان	۲۳
و/ عومەر رىشاوى		
ن/ عبدالله المغلوث	بەيانى جوانتر دەبىت	۲۴
و/ موحسىن نەمىن		
ن/ كەرىم شازەلى	گەورە بڑى	۲۵
و/ نىچىروان جاسم ودلى		
ن/ كەرىم شازەلى	پەروردەى ژىرانە	۲۶
و/ ھندرىن ھەزار		
ن/ محى الدين ابن عربى	دردختى گەردوون	۲۷
و/ ياد نوورسى بوشرا خۇرانى		
نەحمەد محمد سەعید	ژىانەودى دلەكان	۲۸

۲۹	رۇبازنى بەرۋەردىسى ئاقتا دە قورئاندا	ن/ محمد سعيد رمضان البوطي و/ مومەر ئەحمەد نىزاسى
۳۰	بىر گۈندە نەقەت نىگۈرە زىيانت نىگۈرە	ن/ ئابراھىم ئەلىشى و/ ئىنتان شىرەن
۳۱	۱۰ خال پىشپىوونە زانگۇ	ن/ يامىر شىدائىرەم نىگۈرە و/ پەھلىكە مەككىم
۳۲	چىرۋىگەگىلى زىيان	ن/ مەلى ئەلئەلى و/ نىزار ئىبراھىم مەنكەنئەرى
۳۳	زمانى دووم	نەھرىق مەر مەسى
۳۴	سناوت لى بى ئەى پىغەمبەرى خوا	ن/ مۇستافا مۇستى و/ بەسەم دە مەمۇد
۳۵	قېرىبوونى قەرىنىسى	بابان مەلى مە مەمۇد
۳۶	قەرىھەنگى دەرمەن	نەحمەد گۈن
۳۷	دوایىن پىاوى ئەندەلووس	زامدار قادىرى
۳۸	لەگەن خەنگدا	ن/ مەلى ئەلئەلى و/ ئەباد قەھقى
۳۹	مروۇف و دادپەرۋەرى خودا لە زەوېدا	ن/ محمد سعيد رمضان البوطي و/ مومەر ئەحمەد نىزاسى
۴۰	نزاگانى مەولانا	گۇساران ئەحمەد
۴۱	پەوشتى گۇتوگۇ لە قورئانى پىرۇزدا	ن/ محمد سعيد رمضان البوطي و/ ئەمجد ئەھاوى
۴۲	يادى پىاوجاگان	ن/ مەنتار نەشاپوورى و/ گۇساران ئەحمەد
۴۳	۱۰۱ كۇدى ئارىپۇس	ن/ جىھاد الترابى و/ ئەحمەد مەدەمىن مەنتك
۴۴	ئەوروپا لە تەكئەلۇزىاۋە بەرەو	ن/ محمد سعيد رمضان البوطي

Kteb Xana کتبخانه

public channel

Description

کتبخانه‌په‌ک تایبته به زیاتر فیڤوبونو کاراکردنی عه‌قل و دورکه‌وتنه‌وه له نه‌زانین و ره‌شبینی. [more](#)
 رۆشنییری تاک. هۆشیاری رۆشنییری تاک له گۆمه‌لگه.

t.me/kteb_khana2

Invite Link

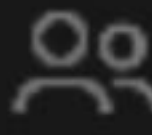

Notifications

On

Members

	Subscribers	16931
	Administrators	10
	Removed Users	10

خووی سعیدی ست نصیحت چه کند گر نکند
مشک دارد نتواند که کند پنهانش

"سعیدی"

**خووی سعیدییه ناموزگاری؛ چ بکات گهر نهیکا
میسکی همیه ناتوانی پنهانی بکا**

بدی را بدی سهل باشد جزا
اگر مردی احسن الی من اسا

"بوستان_بابی دووهم"

**له پاداشتی خراپه دا ئاسانه کردنی بهدی، چاکه
له گهل بهدکار نکدا بکه نه گهر مهردی.**

به دست آوردن دنیا هنر نیست
یکی را گر توانی دل به دست آر

"گولستان_بابی سهوتهم"

**بهدهستینانی دنیا هونهر نییه، گهر لازای دلیک
بهدهست بیئه.**

غم و شادمانی نماند ولیک
جزای عمل ماند و نام نیک

"بوستان_بابی یهکهم"

**گهلوا خهم و شادمانی بو کهس نامینتی، تهنیا
پاداشتی کردهوه و ناوی چاک دهمینتی.**

بهرگ : نپیراهیم سالج

1234567890

ههولپر - بازاری روشنبیری - نهیشت پارترگا

0750 408 66 74

نارهندی رهها / Nawandi Raha

نارهندی رهها

www.nawandi-raha.com